

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินด้านเนื้อหาคุณลักษณะ

1. นายสุรเดช เกษทอง
วิทยาการการประดิษฐ์ตุ้งล้านนา
2. นายอำพล คงแก้ว
วิทยาการการประดิษฐ์ตุ้งล้านนา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินด้านหลักสูตรท้องถิ่น

1. นายประพันธ์ วิริยะภาพ
หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. นายอินทร นันทสมบุรณ์
ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นายประพันธ์ วิริยะภาพ
หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. นางชมกัญ อินทพันธ์
บุคลากร 6 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. นางบรรเจียง ปวงคำคง
อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านคะปวง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ลักษณะข้อสอบ
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะข้อสอบหลักผู้ตรวจประเมิน เรื่อง การประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์

เนื้อหา	พฤติกรรมการ	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม
1. ประสิทธิภาพเป็นมาของตุ่ง	2	2	2	1	-	-	-	5
2. ลักษณะรูปแบบของตุ่ง	2	2	2	-	1	-	-	5
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ่ง	1	1	1	2	1	-	-	5
4. การประดิษฐ์ตุ่งไทย	1	2	2	1	1	-	-	5
5. การประดิษฐ์ตุ่งลาว	1	1	1	1	2	-	-	5
6. การประดิษฐ์ตุ่งคำตัง	2	1	1	1	1	-	-	5
7. การประดิษฐ์ตุ่งใต้หมู	1	1	1	2	1	-	-	5
8. การประดิษฐ์ตุ่งปีใหม่	1	2	2	1	1	-	-	5
9. การประดิษฐ์ตุ่งเจดีย์ทราย	1	1	1	2	1	-	-	5
10. การประดิษฐ์ตุ่งสิบสองภาคี	1	2	2	1	1	-	-	5
11. การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ	1	2	2	1	1	-	-	5
12. การประดิษฐ์ตุ่งสามหาง	2	1	1	1	1	-	-	5
รวม	16	18	18	14	12	-	-	5

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
กับข้อสอบหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

แบบประเมินความสอดคล้อง
ระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อสอบ
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อ วัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนเครื่องหมาย / ในช่อง " คะแนนการพิจารณา " ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้

ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้

ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ไม่ได้

เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
1. ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ตุ๊กล้านนา บอกประวัติความเป็นมาของตุ๊กได้	1. ตุ๊ก คือคำเรียกตามภาษาถิ่นของภาคใด ก. ภาคเหนือ ข. ภาคกลาง ค. ภาคอีสาน ง. ภาคใต้			
	2. มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ประดิษฐ์ตุ๊กขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งใด ก. สวรรค์ - นรก ข. คน - สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ค. คน - เทวดา ง. เทวดา - วิญญาณ			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	3. ตุง หรือ ธง จะตรงกับธงในลักษณะใดของ อินเดีย ก. พระบฏ ข. ปฎากะ ค. ช่อข้าง ง. ยอดธาตุ			
	4. จุดหมายหลักที่ชาวล้านนาสร้างตุงขึ้นมาเพื่อ สิ่งใด ก. เพื่อทำขายเป็นอาชีพ ข. เพื่อใช้ประดับบ้านเรือน ค. เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ง. เพื่อส่งเข้าประกวดแข่งขัน			
	5. เรื่องกาเผือกหรือตำนานพระเจ้าห้าตน มีเนื้อเรื่องเน้นคติธรรมในด้านใด ก. ด้านความสามัคคี ข. ด้านความกตัญญูกตเวที ค. ด้านความประหยัด ง. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			
	6. พระอริยะเมตตรัยทำตุงเป็นรูปอะไร ก. ทำเป็นรูปเต่า ข. ทำเป็นรูปพญานาค ค. ทำเป็นรูปดาวหัว ง. ทำเป็นรูปซ่อนสำหรับทูปผ้า			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	7. การใช้ตุงทางภาคเหนือปรากฏครั้งแรกใน ตำนานการสร้างพระธาตุใด ก. พระธาตุดอยสุเทพ ข. พระธาตุช่อแฮ ค. พระธาตุดอยตุง ง. พระธาตุจอมทอง			
2. ความเข้าใจลักษณะ รูปแบบของตุง อธิบายลักษณะรูปแบบ ของตุงได้	8. ตุง หรือ ธง เป็นสัญลักษณ์ในรูปแบบใด ก. รูปธรรม ข. นามธรรม ค. ธรรมะ ง. วิญญาน			
	9. ตุงสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิด คืออะไร ก. ตุงมงคล - ตุงไชย ข. ตุงมงคล - ตุงอวมงคล ค. ตุงอวมงคล - ตุงค้ำคิง ง. ตุงมงคล - ตุงพันวา			
	10. ข้อใดคือตุงที่ใช้ในพิธีอวมงคล ก. ตุงแดง ข. ตุงไฉ้หมู ค. ตุงราว ง. ตุงไชย			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
3. ความเข้าใจวัสดุ / อุปกรณ์ ในการประดิษฐ์ตุ่ง จำแนกวัสดุ / อุปกรณ์ใน การประดิษฐ์ตุ่งได้	11. ข้อใดคือวัสดุ / อุปกรณ์ที่นิยมนำมาประดิษฐ์ ตุ่งราว ก. ไม้ - เสื่อ ข. กระดาษสา - กาว ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ - เชือก ง. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ - เชือก			
	12. กระดาษสาที่นำมาประดิษฐ์ตุ่งอะไร ได้บ้าง ก. ตุ่ง ไชย - ตุ่งราว ข. ตุ่งช่อข้าง - ตุ่งปีใหม่ ค. ตุ่งแดง - ตุ่งเจดีย์ทราย ง. ตุ่งค่าคิง - ตุ่งพันช่อ			
	13. ตุ่งชนิดใดที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากกระดาษว่าว สีต่าง ๆ ก. ตุ่ง ไล่หนู ข. ตุ่งสิบสองราศี ค. ตุ่งค่าคิง ง. ตุ่งพันวา			
4. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไชย บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสใน การใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ่งไชยได้	14. วัสดุในข้อใดที่นำมาประดับตกแต่งบน ตุ่งไชย ก. กระดาษสา ข. กระดาษมันปู ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ ง. กระดาษเงิน - กระดาษทอง			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	15. ชายตุงของตุงไทยมักนิยมทำเป็นรูปอะไร ก. สามเหลี่ยม ข. สี่เหลี่ยม ค. วงกลม ง. วงรี			
	16. ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ในการถวายนตุงไชย ก. เพื่อความบริสุทธิ์ ข. เพื่อสร้างความกตัญญูต่อบุพการี ค. เพื่อเป็นพุทธบูชา ง. เพื่อเป็นการสร้างศิลปะของท้องถิ่น			
5. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ/ อุปกรณ์ และโอกาสใน การใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ ตุงราวได้	17. ตุงที่ใช้ติดบนเชือกเป็นระยะ ๆ เรียกว่า ตุงอะไร ก. ตุงช่อ ข. ตุงราว ค. ตุงช่อข้าง ง. ตุงไส้หมู			
	18. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุงราว ก. ใช้หน้าขบวนศพ ข. ใช้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย ค. ใช้ในงานเฉลิมฉลองสมโภชต่าง ๆ ง. ใช้สะเดาะเคราะห์			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	19. การเรียกชื่อตุ้งว่าตุ้งราวมีเหตุผลมาจาก สิ่งใด ก. การที่มีความยาวมาก ๆ ข. การนำไปติดบนเชือกแล้วนำไปผูกไว้ กับเสาต่าง ๆ ค. ความสวยงามของลวดลายบนตุ้ง ง. ลักษณะรูปทรงแปลกตา			
6. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งค่าคิง บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ/ อุปกรณ์ และโอกาสใน การใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ้งค่าคิงได้	20. ตุ้งค่าคิง ที่นิยมใช้มี 2 รูปแบบ คืออะไร ก. ตุ้งค่าคิงแบบสร้อย – ตุ้งค่าคิงแบบจระเข้ ข. ตุ้งค่าคิงแบบสร้อย – ตุ้งค่าคิงแบบ ตะขาน ค. ตุ้งค่าคิงแบบตะขาน – ตุ้งค่าคิงแบบ แมงป่อง ง. ตุ้งค่าคิงแบบตะขาน - ตุ้งค่าคิงแบบ จระเข้			
	21. วัสดุประเภทใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ ตุ้งค่าคิง ก. กระดาษสา ข. กระดาษหนังสือพิมพ์ ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ ง. ฝ้ายลูกไม้โปร่งบาง ๆ			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	22. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุ้มค่าคิง ก. ใช้พิธีบวชพระ ข. ใช้พิธีทำขวัญนาค ค. ใช้ในพิธีบูชาข้าวทั้งสี่ ง. ใช้ในพิธีสืบชะตา			
7. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้มได้หมู บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสใน การใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ้มได้หมูได้	23. ตุ้มได้หมูเป็นตุ้มที่นำมาใช้ในเทศกาลใด ก. เทศกาลเข้าพรรษา ข. เทศกาลสงกรานต์ ค. เทศกาลลอยกระทง ง. เทศกาลเทศมหาชาติ			
	24. วัสดุประเภทใดที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ้มได้หมู ก. กระดาษสา ข. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ ค. กระดาษมันปู ง. กระดาษหนังสือพิมพ์			
	25. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุ้มได้หมู ก. ใช้แทนน้ำขบวนศพ ข. ใช้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย ค. ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ ง. ใช้สะเดาะเคราะห์			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
	<p>26. ตุงได้หมุมี่ลักษณะคล้ายพระปรมาภิไธยซึ่งมีรูปทรงอย่างไร</p> <p>ก. กว้างและแคบสลับกันไป</p> <p>ข. ด้านล่างกว้าง ด้านบนกว้าง</p> <p>ค. ด้านบนกว้าง ด้านล่างสอบลงมา</p> <p>ง. ด้านล่างกว้าง สองเรียงมาจนถึงหัว</p>			
<p>8. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ได้</p>	<p>27. วัสดุประเภทใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุงปีใหม่</p> <p>ก. กระดาษสา</p> <p>ข. กระดาษหนังสือพิมพ์</p> <p>ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ</p> <p>ง. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ</p>			
	<p>28. ตุงปีใหม่เป็นตุงที่นำมาใช้ในเทศกาลใด</p> <p>ก. เทศกาลสงกรานต์</p> <p>ข. เทศกาลลอยกระทง</p> <p>ค. เทศกาลตรุษจีน</p> <p>ง. เทศกาลเข้าพรรษา</p>			
	<p>29. ตุงปีใหม่จะนำมาปักไว้บนเจดีย์ทรายร่วมกับตุงอะไร</p> <p>ก. ตุงไชย - ตุงราว</p> <p>ข. ตุงสิบสองราศี - ตุงได้หมุมี่</p> <p>ค. ตุงพันช่อ - ตุงร้อยแปด</p> <p>ง. ตุงช่อช้าง - ตุงบอก</p>			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
<p>9. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย</p> <p>บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทรายได้</p>	<p>30. จำเป็นหรือไม่ในการกำหนดรูปร่างของตุ๊กเจดีย์ทราย</p> <p>ก. จำเป็นอย่างยิ่ง</p> <p>ข. ไม่จำเป็น</p> <p>ค. ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอนตายตัว</p> <p>ง. ไม่มีข้อใดถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.</p>			
	<p>31. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุ๊กเจดีย์ทราย</p> <p>ก. ใช้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย</p> <p>ข. ใช้เพื่อเฉลิมฉลองสมโภชต่าง ๆ</p> <p>ค. ใช้ในเทศกาลสงกรานต์</p> <p>ง. ใช้สะเดาะเคราะห์</p>			
	<p>32. การนำตุ๊กเจดีย์ทรายไปปักในเทศกาลสงกรานต์นิยมทำให้พอดีกับจำนวนของสิ่งใด</p> <p>ก. จำนวนอายุ</p> <p>ข. ความสามารถที่จะประดิษฐ์ตุ๊กได้</p> <p>ค. จำนวนสมาชิกในแต่ละครอบครัว</p> <p>ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.</p>			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
<p>10. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี</p> <p>บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศีได้</p>	<p>33. ตุ๊กตาสองราศีในภาษาล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าตุ๊กอะไร</p> <p>ก. ตุ๊กแป้ง</p> <p>ข. ตุ๊กฮาว</p> <p>ค. ตุ๊กชาววา</p> <p>ง. ตุ๊กไฉย</p>			
	<p>34. ลักษณะเด่นของตุ๊กตาสองราศีที่แตกต่างจากตุ๊กชนิดอื่น ๆ คือข้อใด</p> <p>ก. มีความยาวมากกว่า</p> <p>ข. มีรูปสัตว์สองราศีอยู่บนพื้นตุ๊ก</p> <p>ค. มีความสวยงามมากกว่า</p> <p>ง. ใช้วัสดุในการประดิษฐ์ตุ๊กยากกว่า</p>			
	<p>35. ปีกไม้และปีกง่ามีสัตว์ตามราศีเกิดคือสัตว์อะไร</p> <p>ก. หนู - วัว</p> <p>ข. เสือ - หมู</p> <p>ค. ลิง - ไก่</p> <p>ง. กระต่าย - ม้า</p>			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
11. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันข้อ บอกความหมายลักษณะ รูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันข้อได้	36. ตุ่งพันข้อจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ก. ตุ่งข้อข้าง ข. ชอนำทาน ค. ตุ่งร้อยแปด ง. ตุ่งปีใหม่			
	37. จำเป็นหรือไม่ในการกำหนดลวดลายลงบน ตุ่งพันข้อ ก. จำเป็นอย่างยิ่ง ข. ไม่จำเป็น ค. ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอนตายตัว ง. ไม่มีข้อใดถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.			
	38. วัสดุประเภทใดที่ใช้ประกอบการประดิษฐ์ ตุ่งพันข้อ ก. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ ข. แผ่นโลหะ ค. ไม้ไผ่ผ่าซีก ง. ไม่มีข้อใดถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.			

เนื้อหาและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
<p>12. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งสามหาง</p> <p>บอกความหมายลักษณะ รูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งสามหาง</p>	<p>39. ตุ่งสามหางเป็นการแสดงคตินิยมเกี่ยวกับ วัฏจักรในเรื่องใด</p> <p>ก. ความจน - ความรวย</p> <p>ข. ความสงบสุข</p> <p>ค. ความพันทุกข์</p> <p>ง. การเวียนว่ายตายเกิด</p>			
	<p>40. ตุ่งสามหางเป็นเครื่องหมายที่แสดงคติทาง พุทธศาสนาหมายถึงอะไร</p> <p>ก. โลกทั้งสาม</p> <p>ข. การเวียนว่ายตายเกิด</p> <p>ค. ความพันทุกข์</p> <p>ง. ความสงบสุข</p>			

ภาคผนวก ง

การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
กับข้อสอบหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ตาราง 16 แสดงการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อสอบ
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
4	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
6	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
11	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
12	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
13	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
14	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
15	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
21	1	0	0	2	0.67	สอดคล้อง
22	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
23	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
25	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
26	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
27	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
28	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
29	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
30	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
31	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
32	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
33	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
34	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
35	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
36	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
37	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
38	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
39	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
40	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต่านา

คำแนะนำในการทำข้อสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ แต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
2. ในการตอบแต่ละข้ออย่าขีดคำตอบเกินกว่า 1 แห่ง อย่าขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบนี้

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต่านา ของยุวชนบ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ข้อสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก มีคำถาม 30 ข้อ ให้เวลาทำ 40 นาที
3. ให้ยุวชนอ่านคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. โดยขีดเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง (A) ชาวล้านนาสร้างตุงด้วยความเชื่อทางใดเป็นหลัก

- ก. ความเชื่อทางศาสนา
- ข. ความเชื่อทางโหราศาสตร์
- ค. ความเชื่อทางฤกษ์ศาสตร์
- ง. ความเชื่อทางไสยศาสตร์

ถ้ายุวชนเลือกข้อ ง. ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ดังนี้

ก.	ข.	ค.	ง.
			X

แต่ถ้ายุวชนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ทำเครื่องหมายดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ง. เป็น ข้อ ก. ดังนี้

X			X
---	--	--	---

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. ลงในช่องสี่เหลี่ยมเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. " ตุง " คือคำเรียกตามภาษาถิ่นของภาคใด
 - ก. ภาคเหนือ
 - ข. ภาคกลาง
 - ค. ภาคอีสาน
 - ง. ภาคใต้
2. มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ประดิษฐ์ตุงขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งใด
 - ก. สวรรค์ - นรก
 - ข. คน - ลิงศักดิ์สิทธิ์
 - ค. คน - เทวดา
 - ง. เทวดา - วิญญาณ
3. จุดหมายหลักที่ชาวล้านนาสร้างตุงขึ้นมาเพื่อสิ่งใด
 - ก. เพื่อทำขายเป็นอาชีพ
 - ข. เพื่อให้ประดับบ้านเรือน
 - ค. เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
 - ง. เพื่อส่งเข้าประกวดแข่งขัน
4. เรื่องกาเผือกหรือตำนานพระเจ้าห้าตนมีเนื้อเรื่องเน้นคติธรรมในด้านใด
 - ก. ด้านความสามัคคี
 - ข. ด้านความกตัญญูกตเวที
 - ค. ด้านความประหยัด
 - ง. ด้านความเชื่อเพื่อพ่อแม่
5. ตุง หรือ ธง เป็นสัญลักษณ์ในรูปแบบใด
 - ก. รูปธรรม
 - ข. นามธรรม
 - ค. ธรรมะ
 - ง. วิญญาณ

6. ตุงสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิด คืออะไร
- ก. ตุงมงคล - ตุงไชย
 - ข. ตุงมงคล - ตุงอวมงคล
 - ค. ตุงอวมงคล - ตุงค่าคิง
 - ง. ตุงมงคล - ตุงพันวา
7. ข้อใดคือวัสดุ / อุปกรณ์ที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุงราว
- ก. ไม้ - เลื่อย
 - ข. กระดาษสา - กาว
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ - เชือก
 - ง. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ - เชือก
8. กระดาษสานิยมนำมาประดิษฐ์ตุงอะไรได้บ้าง
- ก. ตุง ไชย - ตุงราว
 - ข. ตุงช่อข้าง - ตุงปีใหม่
 - ค. ตุงแดง - ตุงเจดีย์ทราย
 - ง. ตุงค่าคิง - ตุงพันช่อ
9. วัสดุในข้อใดที่นำมาประดับตกแต่งบนตุงไชย
- ก. กระดาษสา
 - ข. กระดาษมันปู
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ง. กระดาษเงิน - กระดาษทอง
10. ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ในการถวายนานตุงไชย
- ก. เพื่อความบริสุทธิ์
 - ข. เพื่อสร้างความกตัญญูกตเวที
 - ค. เพื่อเป็นพุทธบูชา
 - ง. เพื่อเป็นการสร้างศิลปะของท้องถิ่น

11. ตุงที่ใช้ติดบนเชือกเป็นระยะ ๆ เรียกว่าตุงอะไร
- ก. ตุงช่อ
 - ข. ตุงราว
 - ค. ตุงช่อข้าง
 - ง. ตุงไส้หมู
12. การเรียกชื่อตุงว่าตุงราวมีเหตุผลมาจากสิ่งใด
- ก. การที่มีความยาวมาก ๆ
 - ข. การนำไปติดบนเชือกแล้วนำไปผูกไว้กับเสาต่าง ๆ
 - ค. ความสวยงามของลวดลายบนตุง
 - ง. ลักษณะรูปทรงแปลกตา
13. ตุงคำคิง ที่นิยมใช้มี 2 รูปแบบ คืออะไร
- ก. ตุงคำคิงแบบสร้อย - ตุงคำคิงแบบจระเข้
 - ข. ตุงคำคิงแบบสร้อย - ตุงคำคิงแบบตะขาบ
 - ค. ตุงคำคิงแบบตะขาบ - ตุงคำคิงแบบแมงป่อง
 - ง. ตุงคำคิงแบบตะขาบ - ตุงคำคิงแบบจระเข้
14. วัสดุประเภทใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุงคำคิง
- ก. กระดาษสา
 - ข. กระดาษหนังสือพิมพ์
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ง. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ
15. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุงคำคิง
- ก. ใช้ในพิธีบวชพระ
 - ข. ใช้ในพิธีทำขวัญนาค
 - ค. ใช้ในพิธีบูชาข้าวหิ้งสี่
 - ง. ใช้ในพิธีสืบชะตา

16. ตุ้งไต้หมูเป็นตุ้งที่นำมาใช้ในเทศกาลใด
- ก. เทศกาลเข้าพรรษา
 - ข. เทศกาลสงกรานต์
 - ค. เทศกาลลอยกระทง
 - ง. เทศกาลเทศมหาชาติ
17. วัสดุประเภทใดที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ้งไต้หมู
- ก. กระดาษสา
 - ข. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ค. กระดาษมันปู
 - ง. กระดาษหนังสือพิมพ์
18. ตุ้งไต้หมูมีลักษณะคล้ายพระปรางค์ซึ่งมีรูปทรงอย่างไร
- ก. กว้างและแคบสลับกันไป
 - ข. ด้านล่างกว้าง ด้านบนกว้าง
 - ค. ด้านบนกว้าง ด้านล่างสอบลงมา
 - ง. ด้านล่างกว้าง สองเรียงมาจนถึงหัว
19. วัสดุประเภทใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุ้งปีใหม่
- ก. กระดาษสา
 - ข. กระดาษหนังสือพิมพ์
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ง. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ
20. ตุ้งปีใหม่เป็นตุ้งที่นำมาใช้ในเทศกาลใด
- ก. เทศกาลสงกรานต์
 - ข. เทศกาลลอยกระทง
 - ค. เทศกาลตรุษจีน
 - ง. เทศกาลเข้าพรรษา

21. ตุงปีใหม่จะนำมาปักไว้บนเจดีย์ทรายร่วมกับตุงอะไร
- ก. ตุงไชย - ตุงราว
 - ข. ตุงสิบสองราศี - ตุงไฉ้หมู
 - ค. ตุงพันช่อ - ตุงร้อยแปด
 - ง. ตุงช่อข้าง - ตุงบอก
22. ข้อใดกล่าวถูกต้องในโอกาสการใช้ตุงเจดีย์ทราย
- ก. ใช้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย
 - ข. ใช้เพื่อเฉลิมฉลองสมโภชต่าง ๆ
 - ค. ใช้ในเทศกาลสงกรานต์
 - ง. ใช้สะเดาะเคราะห์
23. การนำตุงเจดีย์ทรายไปปักในเทศกาลสงกรานต์นิยมทำให้พอดีกับจำนวนของสิ่งใด
- ก. จำนวนอายุ
 - ข. ความสามารถที่จะประดิษฐ์ตุงได้
 - ค. จำนวนสมาชิกในแต่ละครอบครัว
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.
24. ตุงสิบสองราศีในภาษาล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าตุงอะไร
- ก. ตุงเบิ่ง
 - ข. ตุงฮ่าว
 - ค. ตุงชาววา
 - ง. ตุงไฉย
25. ลักษณะเด่นของตุงสิบสองราศีที่แตกต่างจากตุงชนิดอื่น ๆ คือข้อใด
- ก. มีความยาวมากกว่า
 - ข. มีรูปสัตว์สิบสองราศีอยู่บนผืนตุง
 - ค. มีความสวยงามมากกว่า
 - ง. ใช้วัสดุในการประดิษฐ์ตุงง่ายกว่า

26. ปีเม้าและปีตะง้ำมีสัตว์ตามราศีเกิดคือสัตว์อะไร
- ก. หนู - วัว
 - ข. เสือ - หมู
 - ค. ลิง - ไก่
 - ง. กระต่าย - ม้า
27. ตุงพันช่อจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
- ก. ตุงช่อข้าง
 - ข. ช่อน้ำทาน
 - ค. ตุงร้อยแปด
 - ง. ตุงปีใหม่
28. วัสดุประเภทใดที่ใช้ประกอบการประดิษฐ์ตุงพันช่อ
- ก. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง ๆ
 - ข. แผ่นโลหะ
 - ค. ไม้ไผ่ผ่าซีก
 - ง. ไม่มีข้อใดถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.
29. ตุงสามหางเป็นการแสดงคตินิยมเกี่ยวกับวัฏจักรในเรื่องใด
- ก. ความจน - ความรวย
 - ข. ความสงบสุข
 - ค. ความพันทุกข์
 - ง. การเวียนว่ายตายเกิด
30. ตุงสามหางเป็นเครื่องหมายที่แสดงคติทางพุทธศาสนาหมายถึงอะไร
- ก. โลกทั้งสาม
 - ข. การเวียนว่ายตายเกิด
 - ค. ความพันทุกข์
 - ง. ความสงบสุข

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

1. ก	11. ข	21. ข
2. ข	12. ข	22. ค
3. ค	13. ข	23. ค
4. ข	14. ก	24. ก
5. ก	15. ง	25. ข
6. ข	16. ข	26. ง
7. ค	17. ข	27. ข
8. ง	18. ง	28. ค
9. ง	19. ค	29. ง
10. ก	20. ก	30. ก

ภาคผนวก จ

**ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา**

ตาราง 17 แสดงการหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ข้อที่	ค่าความยาก	ความหมาย	ค่าอำนาจจำแนก	ความหมาย	สรุปผล
1	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.71	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
2	0.60	ค่อนข้างง่าย	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
3	0.60	ค่อนข้างง่าย	0.86	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
4	0.48	ยากพอเหมาะ	0.43	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
5	0.36	ค่อนข้างยาก	0.14	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
6	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
7	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
8	0.88	ง่ายมาก	0.00	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
9	0.60	ค่อนข้างง่าย	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
10	0.56	ยากพอเหมาะ	0.57	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
11	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
12	1.00	ง่ายมาก	-0.14	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
13	0.36	ค่อนข้างยาก	0.86	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
14	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
15	0.52	ยากพอเหมาะ	0.29	จำแนกพอใช้	ใช้ได้
16	0.60	ค่อนข้างง่าย	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
17	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
18	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.14	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
19	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.86	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
20	0.96	ง่ายมาก	0.00	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
21	0.52	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
22	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.57	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
23	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก	ความหมาย	ค่าอำนาจจำแนก	ความหมาย	สรุปผล
24	0.92	ง่ายมาก	0.14	จำแนกได้ไม่ดี	ใช้ไม่ได้
25	0.64	ค่อนข้างง่าย	0.86	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
26	0.36	ค่อนข้างยาก	0.29	จำแนกพอใช้	ใช้ได้
27	0.68	ค่อนข้างยาก	0.71	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
28	0.60	ค่อนข้างง่าย	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
29	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้
30	0.56	ยากพอเหมาะ	1.00	จำแนกดีมาก	ใช้ได้

ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง
การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา เท่ากับ 0.962

ภาคผนวก ช

การหาประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา ยุวชน จำนวน 25 คน

ตาราง 18 แสดงการหาประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาลำนา ยวชน จำนวน 25 คน

ยวชน (n) = 25 คน	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาลำนา (แผนการสอนละ 5 คะแนน)												คะแนนจากแบบ ทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)
	แผน ที่ 1	แผน ที่ 2	แผน ที่ 3	แผน ที่ 4	แผน ที่ 5	แผน ที่ 6	แผน ที่ 7	แผน ที่ 8	แผน ที่ 9	แผน ที่ 10	แผน ที่ 11	แผน ที่ 12	
1	4	2	4	4	3	5	4	5	4	3	4	3	26
2	5	3	3	5	3	2	5	4	5	4	3	4	30
3	3	4	4	5	5	4	4	4	5	3	4	5	28
4	5	3	5	4	4	4	4	5	4	3	3	4	20
5	4	4	4	5	3	5	5	3	5	3	4	3	29
6	5	5	3	4	3	4	3	3	5	5	3	3	27
7	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	29
8	5	4	3	5	4	5	5	5	4	5	5	3	30
9	3	5	5	4	3	5	4	3	5	5	4	3	21
10	4	3	3	5	5	5	5	4	5	4	4	4	23
11	3	4	3	4	4	5	4	3	5	5	4	5	24

ตาราง 18 (ต่อ)

ยูวชน (n) = 25 คน	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตั้งล้านนา (แผนการทดลองละ 5 คะแนน)												คะแนนจากแบบ ทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)	
	แผนท. 1	แผนท. 2	แผนท. 3	แผนท. 4	แผนท. 5	แผนท. 6	แผนท. 7	แผนท. 8	แผนท. 9	แผนท. 10	แผนท. 11	แผนท. 12		
12	3	3	5	5	4	3	4	4	5	5	3	4	4	27
13	4	4	5	4	5	5	3	5	4	4	4	3	3	30
14	4	4	3	5	4	3	5	3	4	5	3	3	3	18
15	3	3	5	4	5	5	4	4	4	3	4	3	3	21
16	4	4	3	5	4	4	4	3	3	4	4	3	3	30
17	5	4	5	5	3	4	5	4	4	5	4	4	4	28
18	3	4	3	4	3	4	5	3	3	4	4	5	5	20
19	4	4	4	5	5	5	3	3	4	4	4	3	3	27
20	5	5	4	5	4	3	5	4	5	5	4	4	4	30
21	4	4	3	5	5	4	5	5	4	4	5	3	3	25
22	4	3	4	4	3	3	4	3	3	5	3	4	4	22

ตาราง 18 (ต่อ)

ยูวชน (n) = 25 คน	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตั้งตำนาน (แผนการตอนละ 5 คะแนน)												คะแนนจากแบบ ทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)	
	1 แผนก	2 แผนก	3 แผนก	4 แผนก	5 แผนก	6 แผนก	7 แผนก	8 แผนก	9 แผนก	10 แผนก	11 แผนก	12 แผนก		
23	5	5	5	5	3	5	5	5	5	6	5	5	5	29
24	4	3	4	5	4	3	3	4	3	4	4	4	4	22
25	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	21
รวม	98	95	99	115	98	102	107	98	110	95	97	94	94	637
\bar{X}	4.04	3.80	3.96	4.60	3.92	4.08	4.28	3.92	4.40	3.80	3.88	3.76	3.76	25.48
ประสิทธิภาพ														
กระบวนการ	78.40	76.00	79.20	92.00	78.40	81.60	85.60	78.40	88.00	76.00	77.60	75.20	75.20	-
ค่าเฉลี่ยรวม	48.44												25.48	
ค่าเฉลี่ยรวม														
ประสิทธิภาพ														
กระบวนการ	80.73												84.93	

ภาคผนวก ฉ

การหาประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต่านนา ยุวชน จำนวน 20 คน

ตาราง 19 แสดงการหาประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา จำนวน 20 คน

ชุมชน (n) = 20 คน	คะแนนจาก แบบทดสอบ ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา (แผนการสอนละ 5 คะแนน)										คะแนนจาก แบบทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)				
		1 แผน	2 แผน	3 แผน	4 แผน	5 แผน	6 แผน	7 แผน	8 แผน	9 แผน	10 แผน		11 แผน	12 แผน		
1	21	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	26
2	23	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4	27
3	20	3	5	5	4	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	25
4	25	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	30
5	26	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30
6	28	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	4	30
7	25	4	4	4	5	5	4	4	5	5	4	5	5	4	4	30
8	24	4	5	4	5	5	5	5	3	5	5	4	5	5	4	29
9	25	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	30
10	22	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	28

ตาราง 19 (ต่อ)

ยูวชน (n) = 20 คน	คะแนนจาก แบบทดสอบ ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา (แผนการสอนละ 5 คะแนน)										คะแนนจาก แบบทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)			
		1 แผน	2 แผน	3 แผน	4 แผน	5 แผน	6 แผน	7 แผน	8 แผน	9 แผน	10 แผน		11 แผน	12 แผน	
11	24	4	4	5	5	4	5	4	5	3	5	5	5	5	29
12	25	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30
13	27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	30
14	21	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	3	28
15	23	4	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	29
16	26	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	30
17	28	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30
18	20	4	4	5	4	5	4	5	5	3	5	5	5	4	26
19	23	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	28
20	25	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	30

ตาราง 19 (ต่อ)

ยูวชน (n) =	คะแนนจาก แบบทดสอบ	คะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา (แผนการสอนละ 5 คะแนน)												คะแนนจาก แบบทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)			
		1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน	6 คะแนน	7 คะแนน	8 คะแนน	9 คะแนน	10 คะแนน	11 คะแนน	12 คะแนน				
20 คน	ก่อนเรียน (30 คะแนน)																
รวม	481	86	91	92	90	91	93	92	91	97	94	97	85	575			
\bar{X}	24.05	4.30	4.56	4.60	4.50	4.56	4.66	4.60	4.56	4.86	4.70	4.86	4.26	28.75			
ค่าเฉลี่ย ร้อยละใน แต่ละแผน การสอน	-	86.00	91.00	92.00	90.00	91.00	93.00	92.00	91.00	97.00	94.00	97.00	85.00	-			
ค่าเฉลี่ย																	
รวม	24.05													28.75			
ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	80.17													95.83			

ภาคผนวก ญ

**การทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา
จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ยวชน จำนวน 20 คน**

ตาราง 20 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
เยาวชน จำนวน 20 คน

เยาวชน (คนที่)	คะแนนก่อนเรียน (X)	คะแนนหลังเรียน (Y)	Y - X (D)	(Y - X) ² (D) ²
1	21	26	5	25
2	23	27	4	16
3	20	25	5	25
4	25	30	5	25
5	26	30	4	16
6	28	30	2	4
7	25	30	5	25
8	24	29	5	25
9	25	30	5	25
10	22	28	6	36
11	24	29	5	25
12	25	30	5	25
13	27	30	3	9
14	21	28	7	49
15	23	29	6	36
16	26	30	4	16
17	28	30	2	4
18	20	26	6	36
19	23	28	5	25
20	25	30	5	25
รวม	481	575	94	472

การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา จาก การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

$$t = \frac{94}{\sqrt{\frac{20(472) - (94)^2}{(20-1)}}$$

$$t = \frac{94}{\sqrt{\frac{944 - 8836}{19}}}$$

$$t = \frac{94}{\sqrt{31.79}}$$

$$t = \frac{94}{5.64}$$

$$t = 16.67$$

$$t_{0.01,19} = 2.539$$

จากการทดสอบค่าสถิติ t-test dependent พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา จากการทดสอบก่อนเรียน ของยุวชนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตาม
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

**แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตาม
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา**

คำชี้แจง

ให้ยูวชนอ่านข้อความแต่ละข้อในช่องรายการประเมิน แล้วให้ยูวชนทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง " ระดับความคิดเห็น " ที่ตรงกับความคิดเห็นของยูวชนมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	การนำเสนองของวิทยากรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
2	ความรู้ที่ได้รับจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
3	เทคนิคและวิธีการการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
4	การเตรียมสื่อและวัสดุ/อุปกรณ์ที่ ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
5	ใบความรู้ ใบงาน และแบบ ฝึกหัดทบทวน ที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6	สื่อและวัสดุ / อุปกรณ์ ที่ใช้ เป็น ตัวอย่างประกอบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
7	เสียงและบรรยากาศระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
8	ความเหมาะสมของระยะเวลา ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
9	ความเหมาะสมของสถานที่ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา						
10	การนำความรู้และทักษะที่ได้รับ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฐ

แบบประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

**แบบประเมินผลการใช้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา**

คำชี้แจง

ให้ยูวชนพิจารณาว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เพียงใด โดยให้ยูวชนขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง " ระดับความคิดเห็น " ที่ตรงกับความคิดเห็นของยูวชนมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	ด้านปัจจัยนำเข้า แผนการสอนแต่ละเรื่องมี ความเหมาะสม						
2	เนื้อหาในแต่ละแผนการสอนมี ความเหมาะสม						
3	ภาษาที่ใช้สื่อความหมายมี ความชัดเจน						
4	ตัวอักษรที่ใช้มีความชัดเจน						
5	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
6	สื่อและวัสดุ / อุปกรณ์การเรียน การสอนสอดคล้องกับแผน การสอน						
7	ใบความรู้ในแต่ละแผนการสอน มีความชัดเจนและมีความ เหมาะสม						

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8	ใบงานในแต่ละแผนการสอนมีความชัดเจนและมีความเหมาะสม						
9	แผนการสอนแต่ละเรื่องใช้เวลาเหมาะสม						
10	แผนการสอนแต่ละเรื่องสะดวกต่อการนำไปใช้						
1	ด้านกระบวนการ ผู้เรียนประดิษฐ์ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอนอย่างตั้งใจ						
2	ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจประดิษฐ์ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอน						
3	ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการประดิษฐ์ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอน						
4	ผู้เรียนสนุกสนานกับการประดิษฐ์ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอน						
5	ผู้เรียนประดิษฐ์ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอนได้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้						
6	การอภิปรายสรุปประเด็นความสำคัญร่วมกันระหว่างผู้วิจัย วิทยากร และผู้เรียน						

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	ด้านผลผลิต ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประดิษฐ์ ตุ้กล้านนาในแต่ละแผนการสอน						
2	ชุมชนยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น						
3	ชุมชนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อผู้อื่น						
4	ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาใน การปฏิบัติงาน						
5	ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การ ประดิษฐ์ตุ้กล้านนา ในแต่ละ แผนการสอน						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจความต้องการในการอนุรักษ์และสืบสาน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

แบบสำรวจความต้องการในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา บ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการในการอนุรักษ์และสืบสาน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา บ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอ
แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานภาพ

- หัวหน้าชุมชน
 ผู้ปกครอง
 ยิวชน

2. เพศ

- ชาย
 หญิง

ตอนที่ 2

ท่านต้องการให้มีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กล้านนา บ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือไม่โดย
ให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องสี่เหลี่ยม ที่ตรงกับความต้องการของท่านเพียงช่องเดียว

- ต้องการ
 ไม่ต้องการ
อื่น ๆ

ตอนที่ 3

ท่านต้องการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนาชนิดใดมากที่สุด โดยให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง
สี่เหลี่ยม ที่ตรงกับความต้องการของท่านเพียงช่องเดียว

ประเภทของตุ๊กล้านนา					
ตุ๊กมงคล			ตุ๊กอวมงคล		
ที่	ชื่อตุ๊ก	/	ที่	ชื่อตุ๊ก	/
1	ตุ๊กไชย		11	ตุ๊กสามหาง	
2	ตุ๊กราว		12	ตุ๊กแดง	
3	ตุ๊กไล่หมี		13	ตุ๊กพันวา	
4	ตุ๊กปีใหม่				
5	ตุ๊กเจดีย์ทราย				
6	ตุ๊กสิบสองราศี				
7	ตุ๊กพันช่อ				
8	ตุ๊กคำคิง				
9	ตุ๊กร้อยแปด				
10	ตุ๊กค่าง				

ภาคผนวก ท

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสำรวจความต้องการ
ในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ตาราง 21 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสำรวจความต้องการในการอนุรักษ์
 และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา บ้านทุ่งแล้ง
 หมู่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอมะเข่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	หัวหน้าชุมชน	1
2	ปกครอง	30
3	ยุวชน	9
รวม		40

ภาคผนวก ๓

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

หลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จัดทำโดย
นางสาวอัจฉราพร เกษทอง

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

หลักการ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา สร้างขึ้นมาจากแบบสำรวจความต้องการในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ในชั้นตอนที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ดังกล่าว ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และยังได้รับความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่น การประดิษฐ์ตุ๊กของบ้านทุ่งแล้ง ในการช่วยสอนและถ่ายทอดการประดิษฐ์ตุ๊กชนิดต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งคำว่า " ตุ๊ก " จะเป็นภาษาพื้นเมืองหรือภาษาถิ่นของทางภาคเหนือซึ่งจะ มีความหมายตรงกับคำว่า " ตุ๊ก " ในภาษาไทยภาคกลาง " ตุ๊ก " เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีบทบาทต่อกิจกรรมงานประเพณีวัฒนธรรม และการสืบสานภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นภาคเหนืออยู่ในปัจจุบัน และสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ในปัจจุบันนี้ผู้ที่ผลิตงานประดิษฐ์พื้นบ้านเหล่านี้ ก็มีจำนวนที่น้อยลง ดังนั้น จึงต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเยาวชน ตลอดจนเป็นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต และความ เป็นอยู่ของชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ โดยมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ให้คงอยู่ตลอดไป

จุดประสงค์ทั่วไป

เมื่อเยาวชนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา แล้วทำให้เยาวชนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย

1. เยาวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ เรื่อง ตุ๊กล้านนา
2. เยาวชนมีความเข้าใจลักษณะรูปแบบของตุ๊ก
3. เยาวชนมีความเข้าใจวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก
4. เยาวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไชย
5. เยาวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กจ้าว

6. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาค้าง

7. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตัส้ม

8. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตารูปใหม่

9. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาดียุทราช

10. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาสองราชสี

11. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตารูปอื่น

12. ยุวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาสามทาง

ด้านจิตพิสัย

1. ตระหนักถึงคุณค่าของงานประดิษฐ์พื้นบ้าน เรื่อง ตุ๊กตาล้านนา
2. ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา ที่ถูกต้องเหมาะสม
3. สร้างความสำนึก ความภาคภูมิใจ ต่อการอนุรักษ์และสืบสานงานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา
4. มีนิสัยรักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านทักษะพิสัย

1. การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนาชนิดต่าง ๆ
2. การเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ
3. การเลือกวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ
4. การใช้วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ
5. การสามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน
6. การดูแลเก็บรักษาวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเยาวชนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา แล้วเยาวชนสามารถแสดงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย

1. เล่าประวัติความเป็นมาของตุ๊กต๋ได้
2. อธิบายลักษณะรูปแบบของตุ๊กต๋ได้
3. จำแนกวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กต๋ได้
4. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋ชายได้
5. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋สาวได้
6. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋ค่างได้
7. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋ไล่หนูได้
8. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋ปีไหมได้
9. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋เจดีย์ทรายได้
10. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋สิบสองราศีได้
11. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋พันช่อได้
12. บอกความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ และโอกาสในการใช้ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋สามหางได้

ด้านจิตพิสัย

1. มีค่านิยมในการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรม
2. เห็นความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต๋ล้านนา ซึ่งเป็นงานประดิษฐ์พื้นบ้านของทางภาคเหนือ

3. มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาและความสามารถของบุคคลใน
ท้องถิ่น

4. มีความสุข สนุกสนาน ต่อกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา ชนิดต่าง ๆ

ด้านทักษะพิสัย

1. ประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนาชนิดต่าง ๆ ได้สำเร็จ ถูกต้อง และสวยงาม
2. เตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
3. เลือกวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สวยงาม และมีความเหมาะสม
4. ใช้วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ได้อย่างชำนาญและมีความปลอดภัย
5. แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีความเหมาะสม
6. ดูแลเก็บรักษาวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการนำมาใช้งานครั้งต่อไป

เนื้อหา

1. เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก
2. เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุ๊ก
3. เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก
4. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไชย
5. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กราว
6. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กค่าคิง
7. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กได้หมู
8. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่
9. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย
10. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กสิบสองราศี
11. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ
12. เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กสามหาง

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 12 แผนการสอน โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอนที่ 1 – 3 แผนการสอนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 6 คาบ (360 นาที หรือ 6 ชั่วโมง) แผนการสอนที่ 4 – 12 แผนการสอนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 27 คาบ (1,620 นาที หรือ 27 ชั่วโมง)

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. สื่อและอุปกรณ์รายบุคคล
 - 1.1 ใบความรู้
 - 1.2 แบบฝึกหัดทบทวน
 - 1.3 ดินสอ , ปากกา
 - 1.4 กรรไกร
 - 1.5 กระดาษหนังสือพิมพ์
2. สื่อและอุปกรณ์รายกลุ่ม
 - 2.1 ใบงาน
 - 2.2 กาวลาเท็กซ์
 - 2.3 มีดคัตเตอร์
 - 2.4 ไม้บรรทัด
 - 2.5 สีเมจิก , สีไม้ , สีเทียน
 - 2.6 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ตามเรื่องในแต่ละแผนการสอน
3. สื่อและอุปกรณ์รวม
 - 3.1 มีดผ่าไม้
 - 3.2 ตัวอย่างตุ๊กตารูปต่าง ๆ ที่เป็นของจริง

การวัดผลและประเมินผล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา
2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานในการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กต่านนา
4. แบบประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต่านนา

ภาคผนวก น

เอกสารประกอบหลักสูตร
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

คู่มือครูตามหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จัดทำโดย
นางสาวอัจฉราพร เกษทอง

คู่มือครูตามหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

คำชี้แจงสำหรับครู

ผู้สอนมีแนวทางการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ไปใช้ จากแผนการสอนที่สร้างขึ้น จำนวน 12 แผนการสอน ได้แก่

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก เป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของตุ๊ก

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุ๊ก เป็นการศึกษาลักษณะรูปแบบของตุ๊ก

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก เป็นการศึกษาวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไชย เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไชย

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กราว เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กราว

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กคำคิง เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กคำคิง

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไล่หมี เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไล่หมี

แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่

แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กสิบสองราศี เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะรูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กสิบสองราศี

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปสัตว์ เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะ รูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตารูปสัตว์

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสัตว์ เป็นการศึกษาความหมาย ลักษณะ รูปแบบ วัสดุ / อุปกรณ์ โอกาสในการใช้ และการมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตาสัตว์

ลำดับของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจาก แผนการสอนที่ 1 - 12 ตามลำดับ

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอนที่ 1 - 3 แผนการสอนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 6 คาบ (360 นาที หรือ 6 ชั่วโมง) แผนการสอนที่ 4 - 12 แผนการสอนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 27 คาบ (1,620 นาที หรือ 27 ชั่วโมง)

สื่อและอุปกรณ์

1. ตุ๊กตารูปสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
2. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นของจริง

การวัดและประเมินผล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปสัตว์
2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานในการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตารูปสัตว์
3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตารูปสัตว์
4. แบบประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปสัตว์

แผนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา

ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จัดทำโดย
นางสาวอัจฉราพร เกษทอง

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง
เวลา 2 คาบ / 120 นาที

สาระสำคัญ

" ตุง " หรือ " ธง " เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของแผ่นดินล้านนา ตุงเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรม ที่บ่งบอกถึงความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด และยังเชื่อกันว่าตุงยังเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายแห่งความชื่นชมยินดี ความสำเร็จ ความกล้าหาญ เกียรติยศ และศักดิ์ศรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้ชนมีความรู้ มีความเข้าใจ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุงได้
2. บอกที่มาของตุงได้
3. เล่าประวัติความเป็นมาของตุงได้
4. อธิบายความเชื่อในเรื่องการถวายทานตุงได้
5. อธิบายอานิสงค์ของการถวายทานตุงได้
6. อธิบายประโยชน์ของตุงได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุง
2. ที่มาของตุง
3. ประวัติความเป็นมาของตุง
4. ความเชื่อในเรื่องการถวายทานตุง
5. อานิสงค์ของการถวายทานตุง
6. ประโยชน์ของตุง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แฉ่งจุดประสงค์หลัก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา ให้ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง หมู่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทราบ
2. ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา จำนวน 30 ข้อ (ก่อนเรียน) กับยุวชนบ้านทุ่งแล้ง จำนวน 20 คน
3. แบ่งกลุ่มยุวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์
4. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุ๊กชนิดต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
5. ผู้วิจัยสนทนาซักถามยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่างตุ๊กชนิดต่าง ๆ ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 5.1 สิ่งที่นำมาให้ดูนี้ ยุวชนทราบไหมว่าเป็นอะไร
 - 5.2 ยุวชนเคยเห็นตุ๊กชนิดใดมากที่สุด
 - 5.3 ยุวชนทราบไหมว่าตุ๊กชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุ๊กอะไร (ตัวอย่างตุ๊ก 1 ชนิด)
 - 5.4 ตุ๊กที่ยุวชนเห็นนิยมใช้ในงานเทศกาลอะไรบ้าง
 - 5.5 ตุ๊กที่ยุวชนเห็นใช้วัสดุชนิดใดในประดิษฐ์ขึ้นมาบ้าง
6. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก ให้เข้าใจ
7. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
8. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก
9. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก จนครบทุกกลุ่ม
10. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุ๊ก

11. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
12. เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีความสงสัยและยังไม่เข้าใจ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง ได้ซักถามวิทยากร
13. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา และเยาวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

สื่อการเรียนการสอน

1. ตุงชนิดต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

ความหมายของตุง

“ตุง” คำนี้เป็นภาษาพื้นเมือง หรือ ภาษาถิ่นของทางภาคเหนือ ซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า “ธง” ในภาษาไทยภาคกลาง ซึ่งตรงกับลักษณะของ “ปฏากะ” ที่เป็นธงของอินเดีย อันมีลักษณะเป็นแผ่น แต่ไหวปลิวห้อยลงสู่พื้นล่าง โดยจะผูกติดไว้กับปลายไม้หรือปลายเสา

“ตุง” หรือ “ธง” จะมีชื่อเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น แต่ละเชื้อชาติ ได้แก่

ในภาษาภาคเหนือ เรียกว่า ตุง

ในภาษาภาคกลาง เรียกว่า ธง

ในภาษาไทยใหญ่ เรียกว่า ต่าซอ

ในภาษาพม่า เรียกว่า ตะซุ่น

การใช้ธงนั้นปรากฏหลักฐานมานานนับพันปี มีการพัฒนารูปแบบไปตามความเชื่อของคนในสังคม แต่ก็ยังแพร่หลายจนใช้มากกระทั่งถึงทุกวันนี้ จะสามารถสังเกตเห็นได้ว่า ธงมีหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ กันไป ตุงก็เช่นกันที่มีหลายชนิดหลายแบบ หลายลักษณะ และที่สำคัญก็คือ ต่างกันตรงการนำไปใช้ เช่น ตุงบางชนิดไว้ใช้สำหรับประดับประดาตุงบางชนิดใช้ในงานพิธีมงคล ตุงบางชนิดใช้ในงานพิธีอวมงคล

ที่มาของตุง

มนุษย์ก่อนยุคประวัติศาสตร์จะมีความเชื่อถ้อยยึดแน่นกับเทพเจ้า ภูตผีปีศาจและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ธงจึงได้ถูกประดิษฐ์ขึ้นเป็นสื่อกลาง เพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างคนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายรวมทั้งระหว่างคนกับคนด้วยตนเอง

ต่อมารูปแบบของธงได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ไปตามความเชื่อดั้งเดิมของคนกลุ่มนั้น ๆ อิทธิพลทางศาสนา การเมือง และการค้า ได้เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของธงด้วย ในพระไตรปิฎกคชสูตร กล่าวไว้ว่า “อสูรกับเทวดารบพุ่งกันอยู่บนสวรรค์ พระอินทร์จึงคิดสร้างธงขึ้นมาผืนหนึ่ง แล้วบอกกล่าวแก่เทวดาทั้งหลายว่า หากเมื่อใดที่เหล่าเทวดารู้สึกกลัวหรือเกิดอกสั่นขวัญหาย ก็ให้มองดูธงผืนนี้แล้วความกลัวที่เกิดขึ้น ก็จะอันตรธานหายไปทันที

เหล่าเทวดารู้สึกว่าธงผืนที่พระอินทร์สร้างชิ้นนั้น เป็นกำลังใจอย่างดีของพวกเขาตนทั้งยังคิดว่าธงผืนนั้นเป็นธงวิเศษ หากมองคราใดความกลัวก็จะหายไปทันที แล้วความกลัวนั้นก็

แปรเปลี่ยนเป็นพลังงานแห่งความสามัคคี ดังนั้น จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจอันกล้าหาญของเหล่า เทวดานับแต่นั้นมา

ในกาลต่อมา เมื่ออสูรบุกขึ้นมาร้าวรานบนสวรรค์อีก เทวดาทุกคนก็ได้ช่วยกันขับไล่ จนอสูรแพ้พ่ายกลับไปจากสวรรค์ มีหน้าซ้ำยังไม่กล้าที่จะขึ้นมาบนสวรรค์อีกเลย "

ด้วยเรื่องราวของธงอันเป็นสัญลักษณ์แทนความกล้าหาญ และความสามัคคีของเหล่า เทวดานี้เองจึงเป็นที่มาของธงบนโลกมนุษย์ มนุษย์ได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง เมื่อมีสงครามคราใดก็ จะต้องมีธงนำทุกครั้งไป ธงชนิดนี้เรียกกันต่อมาภายหลังว่า " ธงชัยเฉลิมพล " ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ นำให้เกิดความกล้าหาญ ความสามัคคี และความศรัทธา ต่อมาได้มีธงชนิดต่าง ๆ เกิดขึ้นอีกมากมาย เช่น ธงในกาพย์ฟ้า ธงประจำชาติ ธงประจำศาสนา ธงประจำสถาบัน ฯลฯ

ประวัติความเป็นมาของตุง

" ตุง " หรือ " ธง " เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมที่บ่งบอก ถึงความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด เรื่องราวเกี่ยวกับธงมีหลักฐานแสดงว่ามีใช้กันมานานนับพันปี มีการพัฒนารูปแบบและการใช้สืบต่อกันมา ตามลักษณะความเชื่อของคนในแต่ละสังคม และยังคงใช้แพร่หลายจนกระทั่งทุกวันนี้

การใช้ตุงทางภาคเหนือ ปรากฏครั้งแรกในตำนานการสร้างพระธาตุดอยตุง และตุงยังเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในเรื่อง กาเผือก หรือ ตำนานพระเจ้าห้าตน อันได้แก่ พระกกุสันธะ พระโกนาคมนะ พระกัสสปะ พระโคตมะ และ พระอาริยะเมตตรัย เนื้อเรื่องเน้นคติธรรมด้านความกตัญญูตเวที ที่มีต่อพระคุณของพ่อแม่ โดยการทำตุงเป็นสัญลักษณ์ของการอุทิศส่วนกุศลไปถึง ซึ่งมีเนื้อเรื่องโดยย่อ ดังนี้

เมื่อพระสัพพัญญูพระเจ้าห้าตน ลงมาเกิดในท้องแม่กาเผือกเพื่อสร้างกุศลสืบไปนั้น ยังมีกาเผือกตัวหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ ไซ่ออกมา 5 ฟอง วันหนึ่งขณะออกไปหากินได้เกิดพายุพัดจัด ฝนตกลงมาพัดเอาไซ่ตกลงไปในที่ต่าง ๆ กัน ส่วนแม่กาเผือกกลับมาไม่เห็นไซ่ก็เกิดความเสียใจจนสิ้นใจ ซึ่งไซ่ทั้ง 5 ฟองก็มีผู้เก็บเอาไปเลี้ยงไว้ พระกกุสันธะ ไก่เก็บเอาไปเลี้ยงไว้ พระโกนาคมนะ พญานาคเก็บเอาไปเลี้ยงไว้ พระกัสสปะ เต่าเก็บเอาไปเลี้ยงไว้ พระโคตมะ โคนเก็บเอาไปเลี้ยงไว้ พระอาริยะเมตตรัย คนชักผ้าเก็บเอาไปเลี้ยงไว้ อยู่ต่อมาไซ่ทั้ง 5 ฟอง เกิดเป็นชาย มีจิตใจอยากออกบวชจนกระทั่งสำเร็จโพธิญาณ จึงได้พบกันโดยไม่มีใครรู้จักกันเลย แต่ทุกคนต่างก็คิดที่จะทำบุญอุทิศให้กับพ่อแม่ของตน ต่างคนจึงคิดทำตุงขึ้นตามรูปลักษณะของพ่อแม่ที่เลี้ยงตนมา คือ

พระกฤษณะ ทำเป็น รูปไก่
 พระโกนาคมะ ทำเป็น รูปพญานาค
 พระกัศปะ ทำเป็น รูปเต่า
 พระโคตมะ ทำเป็น รูปดาว

พระอาริยะเมตตรัย ทำเป็น รูปก้อนสำหรับทุบผ้า

จากนั้นจึงเอาไปถวายเป็นพุทธบูชา แต่ไม่ถึงกาเผือกซึ่งเป็นพ่อแม่ที่แท้จริง แม่กาเผือกจึงบินมาบอกให้จุดประทัดที่เป็นได้เป็นรูปตีนกา จึงจะอุทิศส่วนกุศลไปถึงได้

ประวัติความเป็นมาของตุ๊กอีกแนวทางหนึ่ง ของศาสตราจารย์ ร.ต.ท.แสง มนวิฑูร เขียนขึ้นเมื่อดำรงตำแหน่ง หัวหน้าแผนกหอวิชาญาณ กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร กล่าวว่า : เมื่อต้นปี พ.ศ. 2503 เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรได้ขุดค้นวัตถุจากที่ฝังไว้ในพระธาตุในเจดีย์หลายแห่งในท้องที่ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยเชื่อมุมิพลที่จังหวัดตากกันแม่น้ำปิงแล้ว จะทำให้น้ำท่วมท้องที่อำเภอฮอด วัตถุต่าง ๆ ที่คนสมัยก่อนฝังไว้ในพระธาตุหรือพระเจดีย์ต้องจมอยู่ใต้น้ำ จึงได้ขุดค้นขึ้นมาเพื่อเก็บรักษาวัตถุนั้น ๆ ไว้ให้เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังจะได้ดูหรือศึกษาต่อไป

ในการขุดค้นนี้ขุดได้วัตถุหลายอย่าง เช่น พระพุทธรูป พระบรมธาตุ เครื่องแก้วสลัก เครื่องถ้วยชาม เครื่องเงิน เครื่องทองคำ ซึ่งล้วนเป็นของที่มีคุณค่าและเป็นของโบราณ ในวัตถุเหล่านี้ มีวัตถุนิตหนึ่งจัดอยู่ในจำพวกเครื่องบูชา วัตถุสิ่งนี้ก็คือ " ตุ๊ก "

ในท้องที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีภูเขาสูงอยู่ลูกหนึ่งชื่อ " ดอยตุ๊ก " ภูเขาลูกนี้มีเรื่องโบราณซึ่งกล่าวถึงการสร้างพระธาตุไว้ว่า เมื่อพระกัศปะมหาเถระได้นำเอาพระบรมอัฐิธาตุพระรากษวิญเบ็องซ้าย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาถวายแด่พระเจ้าอชุตราช กษัตริย์ลำดับที่ 3 แห่งราชวงศ์สิงหนวัติ พระองค์ทรงขอที่ดินของพญาลาวจกในหมู่เขาสามแล้ว เป็นที่ก่อสร้างสถูปบรรจุพระบรมธาตุ เมื่อจะสร้างพระมหาสถูปนั้นก็ได้อธิษฐาน " ตุ๊กตะขาบใหญ่ " ยาวถึงพันวานำมาปักไว้บนยอดดอยปุเจ้า (ดอยตุ๊ก) หากทางตุ๊กปลิวไปเพียงใดก็กำหนดหมายให้เป็นฐานพระสถูปเพียงนั้น ต่อมาผู้คนทั้งหลายได้เห็นตุ๊กทิพย์ผืนนั้น จึงได้เรียกชื่อว่า " ดอยตุ๊ก " ฝ่ายไทยใหญ่ซึ่งเลื่อมใสและนับถือพระบรมธาตุดอยตุ๊กนี้มาก จึงได้นำชื่อไปเรียกเมืองของตนว่า " เชียงตุ๊ก " มาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้

ความเชื่อในเรื่องการถวายทานตุง

" ตุง " ในความเชื่อของชาวล้านนา นั้น เชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์ของความดี ความเป็นสิริมงคล และเป็นสื่อนำวิญญาณของผู้ถวายตุง รวมทั้งวิญญาณของผู้ที่ล่วงลับไปแล้วให้ได้ขึ้นไปสู่สวรรค์ หรือหลุดพ้นจากห่วงแห่งกรรมและความทุกข์ทรมาน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิบากกรรม โดยมีความเชื่อกันว่า วิญญาณผู้ตายนี้สามารถยึดหรือปีนป้ายชายตุงจากนรกขึ้นสู่สวรรค์ได้ ดังเรื่องเล่าจากหนังสือตำนานเมืองหิรัญนครเงินยางศรีเชียงใหม่ ได้กล่าวไว้ว่า " ตุง " (ธง) ยังสามารถช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นจากการตกนรกได้ ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับทางศาสนาของชาวบ้านในอดีต และได้บันทึกไว้ในตำนาน ดังนี้ " จะเป็นศักราชเท่าใดไม่ปรากฏสิ่งหฤภูมิอำนาจใดของใคร คือ ตุง ไปบูชาพระประธานองค์ใหญ่และพระเจดีย์ศรี ครั้นสิ้นอายุจะไปตกนรก พระยายมราชก็แสดงธงนี้ให้เห็นแล้วพระยายมราชจึงกล่าวว่า " เมื่อท่านทำบุญวันนั้นท่านยังกรวดน้ำแผ่กุศลถึงเราและบัดนี้ท่านจงขึ้นไปบนสวรรค์เทอญ "

อานิสงส์ของการถวายทานตุง

ธรรมเทศนาพื้นเมืองอานิสงส์ปีใหม่เดือนเจ็ด (เมษายน) และคำเวรตานุชาเจดีย์ทราย เรื่อง พระโพธิสัตว์ก่อกเจดีย์ทรายประดิษฐ์ตุงสร้างอานิสงส์บูชา กล่าวถึง ปางเมื่อพระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็นทุกขตะเชษฐโศก มีอาชีพหาหินในอรัญญาป่าไม้ วันหนึ่งได้พบแหล่งทรายขาวสะอาด พระโพธิสัตว์ได้นำปัดตุง (ไปไม้ใบตอง) ห่อทรายมาก่อเป็นเจดีย์ทราย ฉีกสะบงผ้าครองแบ่งครึ่งแขวนเป็นตุงสร้างอานิสงส์บูชา ขอให้ได้เสวยชาติใหม่เป็นองค์สัมพัญญ

เรื่องการถวายทานตุงหรืออานิสงส์การถวายทานตุงนี้ ปรากฏในหนังสือสังขยาโลก ตัวอักษรพื้นเมืองในคัมภีร์ใบลาน มีความดังนี้ มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ท่านได้ไปเห็นไม้ตายแห้งท่อนหนึ่งมีลักษณะยาวงามดีมาก ท่านก็นึกที่จะเอาต้นไม้ไปทำเสาตุงบูชาไว้ในวัดที่ท่านจำพรรษาอยู่ แต่บังเอิญท่านมีอันเป็นลมถึงแก่กรรมลงในทันที ก่อนที่วิญญาณของท่านจะสลัดลอยออกจากร่าง ท่านมีจิตประหวัดถึงแต่ไม้ท่อนนั้น จึงทำให้ต้องไปบังเกิดเป็นตุ๊กแกอาศัยอยู่ที่ท่อนไม้ได้รับทุกข์เวทนาเป็นเวลานาน ท่านจึงตั้งใจให้ชาวบ้านทราบ ว่า เวลานี้ท่านได้มาบังเกิดเป็นตุ๊กแกอาศัยอยู่ที่ไม้ต้นนั้น หากพวกชาวบ้านศรัทธาอยากจะทำให้ท่านพ้นจากกองทุกข์ ก็ขอให้สร้างตุงเหล็กตุงทอง (ตุงที่ทำขึ้นจากเหล็กและทองเหลือง) ถวายทานไว้ในพระศาสนา จึงจะช่วยบันดาลให้ท่านหลุดพ้นจากกองทุกข์ ไปเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง

จากหลักฐาน ตำนาน นิราศ ลิลิตและพงศาวดารต่าง ๆ ได้เขียนถึงอานิสงส์ของการสร้างตุงว่า ผู้ที่สร้างตุงถวายเป็นพุทธรูปจะไม่ตกนรก ได้เกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ถ้ากลับมาเกิดในโลกมนุษย์ก็จะเป็นใหญ่เป็นโต ถ้าสร้างอุทิศให้ผู้ตายผู้ตายก็จะพ้นจากการเป็นเปรต หลุดพ้นจากบาปกรรมที่ทำไว้ จากอานิสงส์ดังกล่าวนี้ทำให้ชาวล้านนานิยมสร้างตุงกันทุกชั้นวรรณะ ซึ่งรูปแบบของตุงจะมีความแตกต่างกัน ก็ขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคมของเจ้าของพิธี พื้นฐานความเชื่อของคนในสังคม วัสดุ และความสามารถของชาวในท้องถิ่น ในการที่จะนำเอาวัสดุที่มีมาประดับตุงโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

ประโยชน์ของตุง

" ตุง " หรือ " ธง " ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย คือ สร้างเพื่อถวายเป็นพุทธรูป เพื่อเป็นปัจจัยส่งกุศลให้แก่ตนในชาติหน้า และเพื่อเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติพี่น้องผู้ล่วงลับไปแล้วให้อยู่สุขสบาย หลุดพ้นจากห้วงนรก พันเวรกรรม และได้ขึ้นสวรรค์ เพื่อเป็นการต่ออายุ หรือสืบชะตาของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อสะเดาะเคราะห์ ขจัดภัยพิบัติต่าง ๆ ให้หมดไป ใช้ในพิธีกรรมและเทศกาลต่าง ๆ เช่น พิธีสวดมนต์ การขึ้นท้าวทั้งสี่ (ท้าวจตุโลกบาล) การตั้งธรรมหลวง งานปอยหลวง งานทอดกฐิน ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเกี่ยวกับคนตาย เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศล เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ แสดงถึงเครื่องหมายพวกหรือเผ่าต่าง ๆ กำหนดสีเส้นให้รู้จัก จำง่าย เช่น ธงชาติไทยมี 3 สี ประกอบด้วย สีแดง หมายถึง ชาติ สีขาว หมายถึง ศาสนา สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ ใช้เป็นเครื่องหมายสัญลักษณ์บอกว่า สถานที่แห่งนั้นมีงานเฉลิมฉลองสมโภช เช่น การปักตุงไชย ตามรายทางสองฟากถนนที่เข้าสู่วัด เป็นต้น

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 40 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุง
 - 3.2 ที่มาของตุง
 - 3.3 ประวัติความเป็นมาของตุง
 - 3.4 ความเชื่อในเรื่องการถวายทานตุง
 - 3.5 อานิสงค์ของการถวายทานตุง
 - 3.6 ประโยชน์ของตุง
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ที่มาของตุง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประวัติความเป็นมาของตุง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ความเชื่อในเรื่องการถวายทานตุง

.....

.....

.....

.....

.....

5. อานิสงค์ของการถวายทานตุง

.....
.....
.....
.....
.....

6. ประโยชน์ของตุง

.....
.....
.....
.....
.....

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุงมีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. ธง
 - ข. โปงออก
 - ค. พองออก
 - ง. นูนออกมา
2. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของตุง
 - ก. ทำให้อายุยืนยาว
 - ข. ใช้ประกอบเป็นอาชีพได้
 - ค. เป็นเครื่องหมายของการจับจอง
 - ง. เป็นเครื่องประดับความสวยงาม
3. ตุงโดยทั่วไปทำด้วยจุดประสงค์ใด
 - ก. เพื่อความสวยงาม
 - ข. เพื่อใช้ถวายทานพระสงฆ์
 - ค. เพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา
 - ง. เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้เป็นคนดี
4. การถวายทานตุงตามความเชื่อจะได้รับสิ่งใดตอบแทน
 - ก. ความร่ำรวย
 - ข. ความสวยงาม
 - ค. ตายแล้วได้ขึ้นสวรรค์
 - ง. ตามแล้วจะเกิดเป็นเทวดา

5. เหตุผลใดกล่าวไม่ถูกต้องในการถวายทานตุง

- ก. เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว
- ข. เพื่อประดับความยิ่งใหญ่
- ค. เพื่อเฉลิมฉลองศาสนสถาน
- ง. เพื่อบูชาเทวดาภูตผี

เฉลยแบบฝึกหัดบททวน
แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง

1. ก
2. ก
3. ข
4. ค
5. ง

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง
เวลา 2 คาบ / 120 นาที

สาระสำคัญ

ตุงที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ หรือประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถวาย เป็นพุทธบูชา ตลอดจนการใช้ตุงในงานพิธีทางศาสนาต่าง ๆ จะมีขนาด ลักษณะรูปทรง และ ลวดลาย รายละเอียดด้านวัสดุตกแต่งที่แตกต่างกันออกไป ตามความเชื่อและพิธีกรรม ตลอดจน ความนิยมของคนในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกรูปทรงของตุงได้
2. จำแนกชนิดของตุงได้
3. บอกตุงมงคลชนิดต่าง ๆ ได้
4. บอกตุงอวมงคลชนิดต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

1. รูปทรงของตุง
2. ชนิดของตุง
3. ตุงมงคล
4. ตุงอวมงคล

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ใช้กลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของตุง
2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุงชนิดต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาซักถามยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่างตุงชนิดต่าง ๆ ที่นำมาให้ดู โดยมี การถามคำถาม ดังนี้

- 3.1 ยุวชนเห็นตุงมีรูปทรงอย่างไรบ้าง
- 3.2 ยุวชนทราบไหมว่ารูปทรงต่าง ๆ ของตุง ได้สื่อความหมายอย่างไรบ้าง
- 3.3 ยุวชนคิดว่าตุงสามารถจำแนกได้เป็นกี่ชนิด อะไรบ้าง
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขาธิการกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียด ในใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจ เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง

สื่อการเรียนการสอน

1. ตุงชนิดต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง

การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง

ลักษณะรูปแบบของตุง

ตุงที่สร้างขึ้นในประเพณีที่เกี่ยวกับความเชื่อ ทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา (การถวายทานตุง) ใช้ในงานพิธีทางศาสนา จัดมีขนาด รูปทรง ลวดลาย และรายละเอียดด้านวัสดุตกแต่งแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อ และพิธีกรรม ตลอดจนความนิยมในแต่ละท้องถิ่น

ตุงสามารถแยกออกเป็น 4 รูปทรง ดังนี้

1. ตุงรูปทรงสามเหลี่ยม
2. ตุงรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า
3. ตุงรูปทรงคน
4. ตุงรูปทรงอื่น ๆ

ตุงสามารถจำแนกออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ตุงมงคล
2. ตุงอวมงคล

ตุงมงคล

ตุงมงคล คือ ตุงที่ใช้ในงานมงคล เป็นตุงที่สร้างขึ้นใช้ในงานพิธีทางศาสนา หรือตามความเชื่อ ในงานประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปในทางที่ดี เป็นบุญเป็นกุศลสืบต่อไป โดยจำแนกตามลักษณะการใช้งานและรูปทรง ได้ดังนี้

ตุงมงคล ได้แก่

1. ตุงไชย
2. ตุงราว
3. ตุงไล่หุม
4. ตุงปีใหม่
5. ตุงเจดีย์ทราย
6. ตุงสิบสองราศี
7. ตุงพันช่อ
8. ตุงค่าคิง
9. ตุงกระด้าง

10. ตุงร้อยแปด
11. ตุงช่อข้าง
12. ตุงยอดธำตุ
13. ตุงปฎาก
14. ตุงพระบฏ
15. ตุงบอก
16. ตุงโย
17. ตุงข้าง
18. ตุงค้ำ
19. ตุงจระเข้ , ตุงตะขาบ
20. ตุงขนงวงข้าง , ตุงขนงก้ม
21. ตุงที่ใช้ประกอบการเทศน์ ได้แก่
 - ตุงดิน
 - ตุงทราย
 - ตุงไม้
 - ตุงจัน
 - ตุงเหยือก
 - ตุงเหล็ก
 - ตุงทอง
 - ตุงข้าวเปลือก
 - ตุงข้าวสาร
 - ตุงเงิน
 - ตุงคำ

ตุงมงคล ที่มีรูปทรงสามเหลี่ยม ได้แก่

1. ตุงราว
2. ตุงพันช่อ
3. ตุงร้อยแปด
4. ตุงช่อข้าง

5. ตุงยอดธาคู

6. ตุงปฎาก

ตุงมงคล ที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ได้แก่

1. ตุงไชย

2. ตุงปีใหม่

3. ตุงเจดีย์ทราย

4. ตุงสิบสองราศี

5. ตุงคำคิง

6. ตุงกระด้าง

7. ตุงพระบฏ

8. ตุงโย

9. ตุงช้าง

10. ตุงจระเข้ , ตุงตะขาบ

11. ตุงที่ใช้ประกอบการเทศน์ ซึ่งประกอบด้วยตุง 11 ชนิด ดังนี้

11.1 ตุงดิน

11.2 ตุงทราย

11.3 ตุงไม้

11.4 ตุงเงิน

11.5 ตุงเหล็ก

11.6 ตุงทอง

11.7 ตุงทอง

11.8 ตุงข้าวเปลือก

11.9 ตุงข้าวสาร

11.10 ตุงเงิน

11.11 ตุงคำ

ตุงมงคล ที่มีรูปทรงคน ได้แก่

1. ตุงปีใหม่

2. ตุงเจดีย์ทราย

3. ตุงค้ำ

ตุ้งมงคล ที่มีรูปอื่น ๆ ได้แก่

1. ตุ้งไล่หมี
2. ตุ้งบอก
3. ตุ้งขอนงวงช้าง , ตุ้งxonก้ม

ตุ้งอวมงคล

ตุ้งอวมงคล คือ ตุ้งที่สร้างขึ้นในพิธีงานศพ หรือถวายทานแก่ผู้ตาย เนื่องจากประสพอุบัติเหตุ หรือถวายทานเพื่อเป็นอาณิสต์แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

ตุ้งอวมงคล ได้แก่

1. ตุ้งสามหาง
2. ตุ้งแดง
3. ตุ้งพันวา
4. ตุ้งxonนางผาง
5. ตุ้งเหล็ก , ตุ้งทอง

ตุ้งอวมงคล ที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ได้แก่

1. ตุ้งแดง
2. ตุ้งพันวา
3. ตุ้งxonนางผาง

ตุ้งอวมงคล ที่มีรูปทรงคน ได้แก่

1. ตุ้งสามหาง
2. ตุ้งเหล็ก , ตุ้งทอง

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 40 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 รูปทรงของตุง
 - 3.2 ชนิดของตุง
 - 3.3 ตุงมงคล
 - 3.4 ตุงอวมงคล
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุง หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออธิบายและสรุป เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุ้ง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. รูปทรงของตุ้ง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ชนิดของตุ้ง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ตุ้งมงคล

.....

.....

.....

.....

.....

4. ตุ้งอวมงคล

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของตุ่ง

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นกี่ชนิด
 - ก. 2 ชนิด
 - ข. 3 ชนิด
 - ค. 4 ชนิด
 - ง. 5 ชนิด
2. ตุ่งที่จำแนกออกได้แก่ตุ่งอะไรบ้าง
 - ก. ตุ่งแดง , ตุ่งสามหาง
 - ข. ตุ่งอวมงคล , ตุ่งพันวา
 - ค. ตุ่งมงคล , ตุ่งอวมงคล
 - ง. ตุ่งมงคล , ตุ่งปีใหม่
3. ข้อใดคือตุ่งมงคล
 - ก. ตุ่งแดง
 - ข. ตุ่งไชย
 - ค. ตุ่งพันวา
 - ง. ตุ่งสามหาง
4. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะรูปทรงของตุ่ง
 - ก. เป็นรูปสามเหลี่ยม
 - ข. เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
 - ค. เป็นรูปหัวใจ
 - ง. เป็นรูปคน

5. ตุงที่มีลักษณะรูปทรงสามเหลี่ยมคือตุงอะไร

ก. ตุงคำคิง

ข. ตุงไชย

ค. ตุงสิบสองราศี

ง. ตุงพันช้อ

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ลักษณะรูปแบบของดุง

1. ก
2. ค
3. ข
4. ค
5. ง

**แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง
เวลา 2 คาบ / 120 นาที**

สาระสำคัญ

ก่อนการลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตงทุก ๆ ชนิดขึ้นมา จะต้องมีการเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ ที่จะนำมาใช้ให้พร้อม และควรตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ ว่าอยู่ในสภาพที่จะนำมาใช้งานได้หรือไม่ การมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้วัสดุ / อุปกรณ์ จะสามารถช่วยให้การประดิษฐ์ตุ๊กตงแต่ละชนิด มีความสะดวก รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เพราะถ้าวัสดุ / อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตงแต่ละชนิดนั้น ก็จะต้องมีความแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของตุ๊กตงแต่ละชนิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกวัสดุในการประดิษฐ์ตุ๊กตงได้
2. บอกอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงได้
3. จำแนกวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงมงคลได้
4. จำแนกวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงอวมงคลได้

เนื้อหา

1. วัสดุในการประดิษฐ์ตุ๊กตง
2. อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง
3. วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงมงคล
4. วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงอวมงคล

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งกลุ่มยุวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์

2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ที่เป็นของจริง

3. ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับตัวอย่าง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปต่าง ๆ ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้

3.1 ยุวชนคิดว่าจำเป็นหรือไม่ ที่ต้องเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ให้ครบถ้วนก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง เพราะเหตุใด

3.2 การเลือกวัสดุ / อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ในแต่ละชนิดนั้น ยุวชนคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

3.3 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่สามารถนำมาประดิษฐ์ตุ๊กตารูปนี้ได้บ้าง (ตัวอย่างตุ๊กตารูป 1 ชนิด)

4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ให้เข้าใจ

5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ให้กับทุกกลุ่มจนครบ

6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป

7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป จนครบทุกกลุ่ม

8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป มาให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป

9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม

10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจในเรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูป ได้ซักถามวิทยากร

11. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา และชุมชนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กชนิดต่าง ๆ ที่เป็นของจริง
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

วัสดุ ได้แก่

1. กระดาษสา
2. กระดาษแข็ง
3. กระดาษย่น
4. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
5. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
6. ฝ้ายดิบ
7. ฝ้ายโปร่งบาง
8. ฝ้ายลูกไม้โปร่งบาง
9. แผ่นโลหะ
10. แผ่นไม้
11. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก
12. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทุง

อุปกรณ์ ได้แก่

1. เข็ม , ด้าย
2. เข็มถัก
3. กรรไกร
4. ไม้บรรทัด
5. กาวลาเท็กซ์
6. สีเมจิก , สีไม้ , สีเทียน
7. มีดคัตเตอร์
8. มีดผ่าไม้

วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ้มมงคล

สามารถแยกตามวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ้ม ได้ดังนี้

(สัญลักษณ์) / หมายถึง วัสดุที่สามารถใช้ประดิษฐ์ตุ้มได้
- หมายถึง วัสดุที่ไม่สามารถใช้ประดิษฐ์ตุ้มได้

ลำดับที่	ชื่อตุ้ม	ประดิษฐ์ จากการทอ	ประดิษฐ์ จากผ้า	ประดิษฐ์ จาก กระดาษ	ประดิษฐ์ จากไม้	ประดิษฐ์ จากโลหะ
1	ตุ้มไชย	/	/	-	-	-
2	ตุ้มราว	-	/	/	-	-
3	ตุ้มไส้หมู	-	-	/	-	-
4	ตุ้มปีใหม่	-	/	/	-	-
5	ตุ้มเจดีย์ทราย	-	-	/	-	-
6	ตุ้มสิบสองราศี	/	/	/	-	-
7	ตุ้มพันช่อ	-	-	/	-	-
8	ตุ้มค่าคิง	-	/	/	-	-
9	ตุ้มกระด้าง	-	-	-	/	/
10	ตุ้มร้อยแปด	-	-	/	-	-
11	ตุ้มช่อข้าง	-	/	/	-	-
12	ตุ้มยอดธาคู	-	-	-	-	/
13	ตุ้มปฎาก	-	/	-	-	-
14	ตุ้มพระนงู	/	/	/	-	-
15	ตุ้มบอก	-	-	/	-	-
16	ตุ้มโย	-	/	/	/	-
17	ตุ้มข้าง	/	/	/	-	-
18	ตุ้มค่าง	-	-	/	-	-
19	ตุ้มจระเข้, ตุ้มตะขาบ	-	/	-	-	-

ลำดับที่	ชื่อตุ่ง	ประดิษฐ์ จากการทอ	ประดิษฐ์ จากผ้า	ประดิษฐ์ จาก กระดาษ	ประดิษฐ์ จากไม้	ประดิษฐ์ จากโลหะ
20	ตุ่งขนงวงช้าง , ตุ่งขนงกัม	-	/	/	/	-
21	ตุ่งที่ใช้ประกอบ การเทศน์					
	- ตุ่งดิน	-	/	/	/	-
	- ตุ่งทราย	-	/	/	/	-
	- ตุ่งไม้	-	-	-	/	/
	- ตุ่งจีน	-	-	/	-	/
	- ตุ่งเหยือก	-	-	-	-	/
	- ตุ่งเหล็ก	-	-	-	-	/
	- ตุ่งทอง	-	-	-	-	/
	- ตุ่งข้าวเปลือก	-	/	/	/	-
	- ตุ่งข้าวสาร	-	/	/	/	-
	- ตุ่งเงิน	-	-	/	-	/
	- ตุ่งคำ	-	-	/	-	/

วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ่งอวมงคล

สามารถแยกได้ตามวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ่ง ได้ดังนี้

(สัญลักษณ์) / หมายถึง วัสดุที่สามารถใช้ประดิษฐ์ตุ่งได้

- หมายถึง วัสดุที่ไม่สามารถใช้ประดิษฐ์ตุ่งได้

ลำดับที่	ชื่อตุ่ง	ประดิษฐ์ จากการทอ	ประดิษฐ์ จากผ้า	ประดิษฐ์ จาก กระดาษ	ประดิษฐ์ จากไม้	ประดิษฐ์ จากโลหะ
1	ตุ่งสามหาง	-	/	/	-	-
2	ตุ่งแดง	-	/	-	-	-

ลำดับที่	ชื่อตุ่ง	ประดิษฐ์ จากการทอ	ประดิษฐ์ จากผ้า	ประดิษฐ์ จาก กระดาษ	ประดิษฐ์ จากไม้	ประดิษฐ์ จากโลหะ
3	ตุ่งพื้นวา	/	/	-	-	-
4	ตุ่งขนนางผาง	/	-	-	-	-
5	ตุ่งเหล็ก , ตุ่งทอง	-	-	-	-	/

การดูแลเก็บรักษาวัสดุในการประดิษฐ์ตุ่ง

1. กระดาษที่เหลือใช้และยังเป็นแผ่นใหญ่ควรเก็บซ้อนทับกัน โดยทำการแยกสีหรือแยกชนิดตามลักษณะของกระดาษนั้น ๆ เช่น กระดาษว่าว กระดาษสา เป็นต้น จากนั้นจึงม้วนเก็บไว้ในที่ ๆ จะสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก

2. เศษกระดาษ หรือเศษผ้า ควรแยกเก็บและนำไปฝังแล้วมัดไว้เพราะเศษเล็ก ๆ เหล่านี้ อาจจะนำมาตกแต่งประดับประดาในการใช้งานครั้งต่อไปได้

การดูแลเก็บรักษาอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ่ง

1. ทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากเสร็จสิ้นการใช้
2. อุปกรณ์ที่เป็นเหล็กควรทาน้ำมันทุกครั้งเพื่อป้องกันสนิม
3. อุปกรณ์ที่มีคมควรนำมาใส่ปลอกทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยในการหยิบนำมาใช้งานครั้งต่อไป
4. ควรนำเก็บไว้ในที่เดิมตามกล่องของอุปกรณ์ชนิดนั้น ๆ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการนำมาใช้งานครั้งต่อไป

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 40 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 วัสดุในการประดิษฐ์ตุ๊กตง
 - 3.2 อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตง
 - 3.3 วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงมงคล
 - 3.4 วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงอวมงคล
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงหน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง วัสดุ/อุปกรณ์ ในการประดิษฐ์ตุ่ง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. วัสดุในการประดิษฐ์ตุ่ง

.....

.....

.....

.....

.....

2. อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ่ง

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ่งมงคล

.....

.....

.....

.....

.....

4. วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ่งอวมงคล

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ้ง

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดไม่ใช่วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ้ง
 - ก. กรรไกร / กระดาษสา
 - ข. เลื่อย / เข็มหมุด
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ / มีดคัตเตอร์
 - ง. กาว / ไม้ไผ่เล็ก
2. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ นิยมนำมาประดิษฐ์ตุ้งอะไร
 - ก. ตุ้งสามหาง
 - ข. ตุ้งไชย
 - ค. ตุ้งแดง
 - ง. ตุ้งไส้หมู
3. ไม้ไผ่เล็กนำมาใช้ประกอบทำตุ้งอะไร
 - ก. ตุ้งขาววา
 - ข. ตุ้งสิบสองราศี
 - ค. ตุ้งพันช่อ
 - ง. ตุ้งราว
4. วัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใดที่มีความจำเป็นในการประดิษฐ์ตุ้งไชย
 - ก. ผ้าโปร่งบาง / กรรไกร
 - ข. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ / มีดคัตเตอร์
 - ค. ไม้ / แผ่นโลหะ
 - ง. กระดาษสา / กาว

5. อุปกรณ์ชนิดใดที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์ลวดลายบนตุง

- ก. ปากกาลูกกลิ้ง / สีเมจิก
- ข. มีดคัดเตอร์ / ปากกาลูกกลิ้ง
- ค. สีเมจิก / มีดคัดเตอร์
- ง. กรรไกร / มีดคัดเตอร์

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊ก

1. ข
2. ง
3. ค
4. ก
5. ง

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กตงไทย หรือ ชาวล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า ตุ๊กตงใจ เป็นเครื่องหมายบอกถึงชัยชนะ และความเป็นสิริมงคล ตุ๊กตงไทยนั้นนอกจากจะประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแล้ว ยังเป็น เครื่องหมายบอกให้รู้ว่าในบริเวณนั้นจะมีงานเฉลิมฉลองสมโภช ได้แก่ งานฉลองวัดวาอาราม งานปอยหลวง งานประเพณีเป็ง งานพิธีบายศรีเจ้าชายหรือเจ้าพระวงศ์ หรือ งานตั้งธรรมพิงเทศน์ มหาชาติ โดยชาวบ้านจะช่วยกันนำตุ๊กตงไทยมาปักเรียงตามสองข้างทางที่เข้าสู่วัด หรือประดับไว้ ตามรอบ ๆ ศาลาธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตงไทย

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กตงไทยได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กตงไทยได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงไทยได้
4. บอกคติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กตงไทยได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กตงไทย
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตงไทย
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย
4. คติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กตงไทย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ใ้กลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา
2. ให้อุทยานดูตัวอย่าง ตุ๊กตไทย ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาซักถามอุทยาน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุ๊กตไทย ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 อุทยานทราบไหมว่าตุ๊กตชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุ๊กอะไร
 - 3.2 อุทยานคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตไทย
 - 3.3 อุทยานคิดว่าตุ๊กตไทย จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทยจนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา ให้ความรู้แก่อุทยานบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้อุทยานทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุ๊กตไทยตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่อุทยาน
14. อุทยานลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตไทย ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตงไทยของกลุ่มมาส่งกับ
ผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตงล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กตงไทย ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย

วัสดุ / อุปกรณ์

1. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง
2. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
3. กาว
4. เข็ม , ด้าย
5. กรรไกร
6. มีดผ่าไม้
7. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก
8. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทง

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย
2. แบบฝึกหัดทบทวน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงไทย แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู

ตุ๊กตงู

ตุ๊กตงู หรือ ชาวล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า ตุ๊กตงู เป็นเครื่องหมายบอกถึง ชัยชนะและสิริมงคล มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว เป็นตุ๊กตที่ทำจากผ้าโปร่งบาง โดยทอจากเส้นด้าย หรือเส้นไหมสลักสี บางผืนมีไม้คั่นเป็นช่วง ๆ บางผืนก็ไม่มี และประดับลวดลาย ตุ๊กตงูที่ได้จากการทอนั้น มักจะทอเป็นลวดลายเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ลายปราสาท ลายเจดีย์ ลายรูปเรือ ลายต้นไม้ ลายคน ลายสัตว์ ลายประจํายาม ลายเรือเกา ลายดอกไม้ เป็นต้น ส่วนหางตุ๊กตงูมักจะใช้เส้นด้ายถักเป็นรูปตาข่ายห้อยลงมา แล้วจะประดับด้วยอุบะซึ่งเป็นพู่ห้อย หลากหลายสีสวยงาม

กล่าวกันว่า ถ้าหากทอผ้าตุ๊กตงูได้มีความยาวได้มากเท่าใด ก็จะได้รับอานิสงส์ ผลบุญมากเท่านั้น และหากใครได้ทอตุ๊กตงูในพระพุทธศาสนา เมื่อตายไปจะได้ไปไหว้ พระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ หรือหากแม่สร้างเวรกรรมมากมายเมื่อยังมีชีวิตอยู่ หากตายไป ตกนรกชาตตุ๊กตงูที่เคยมักทำพิธีทานไว้ ก็จะกวัดแกว่งให้วิญญาณได้เกาะขึ้นพ้นนรก

การแขวนตุ๊กตงูนี้ หากมีขนาดใหญ่หรือมีความยาวมาก ก็มักใช้ไม้ไผ่ลำโตทำเป็น เสาคง ส่วนหัวของตุ๊กตงูจะแขวนไว้กับเสา นิยมทำเป็นโครงรูปปราสาทหรือวงกลมสามห่วง ใช้ไม้จลหรือไม้ไผ่ขดมัดเป็นโครงให้แข็งแรง ผูกกับค้ำตุ๊กตงูซึ่งเป็นส่วนปลายเสาค้ำตุ๊กตงูนี้ต้องทำให้ หมุนได้เพราะเมื่อตุ๊กตงูถูกลมพัดจะได้ไม่พันตัวเอง

ชาวไทยลื้อก็นิยมทำตุ๊กตงูนี้เช่นกัน โดยนิยมทอด้วยเทคนิคการขิดหรือจก ซึ่งมีลวดลาย วิจิตรบรรจงและพิเศษตรงที่ ส่วนล่างสุดมักนิยมทอเป็นรูปปราสาท มีรูปต้นไม้ นก คน ม้า ช้าง ฯลฯ ล้อมอยู่ และมีรูปสิ่งของเครื่องใช้ เช่น น้ำตัน (คนโท) ชันดอก (พานดอกไม้) ฯลฯ โดยแต่ละช่วงของลวดลายจะคั่นด้วยการสอดไม้ไผ่เป็นปล้อง ๆ ส่วนลวดลายช่วงบนอาจเป็นรูปเรือ ช้าง ม้า นก หงส์ นาค ต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ

ตุ๊กตงูนั้นนอกจากจะทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแล้ว ยังเป็นเครื่องหมายบอกให้รู้ว่าใน บริเวณนั้นจะมีงานฉลองสมโภช โดยจะมีการปักตุ๊กตงูไว้ห่างกันประมาณ 8 – 10 เมตร เป็น แนวสองข้างถนนสู่บริเวณที่มีงาน และยังใช้ร่วมในขบวนแห่ต่าง ๆ ด้วย

จุดประสงค์ในการถวายทานตุงไชย คือ

1. เพื่อปรารถนาให้เป็นบุญกุศล หมายถึง การถวายทานตุงไชยหรือตุงใจ เป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง ตามที่ได้เล่าไว้ในคัมภีร์ทางศาสนาว่า " คนถวายตุง เมื่อสิ้นชีวิตไปแล้วเมื่อไปตกในนรกก็จะปรากฏทางตุงหย่อนลงไปให้เกาะเกี่ยว พายขึ้นไปเกิดบนสวรรค์ได้ "
2. เพื่อสร้างความกตัญญูตงเวที หมายถึง การถวายทานตุงไชยอุทิศแก่บรรพบุรุษของตน ได้แก่ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น เพื่อหวังใจว่าคนเหล่านั้นจะได้พ้นจากความทุกข์และไปเกิดในภพภูมิที่ดีมีสุขต่อไป
3. เพื่อเป็นพุทธานุชา หมายถึง การถวายทานตุงไชยคราวมีงานฉลองปอยหลวงถาวรวัตถุของวัด ศรัทธาประชาชนทั้งมวลล้วนมีศรัทธาอยากจะทำถวายทานตุงไชยเป็นพุทธานุชา หากใครไม่ได้ทำ ก็จะมีสติว่าตนเองขาดอะไรไปอย่างหนึ่งในการทำบุญครั้งนั้น หากได้ทำก็จะทำให้มีความสนใจและสบายใจ
4. เพื่อเป็นการสร้างศิลปะของท้องถิ่น ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเพราะเมื่อมีงานฉลอง ชาวบ้านที่เป็นสตรีชาวล้านนาในบางท้องถิ่น ก็จะทำการทอตุงไชยเป็นรูปลวดลายต่าง ๆ กันซึ่งก็มีความสวยงามไม่แพ้กันเลย

โอกาสในการให้ตุงไชย

ตุงไชย หรือ ธงไชย ในภาษาล้านนา เรียกว่า ตุงใจ เป็นตุงที่แสดงถึงความปิติยินดี แสดงถึงชัยชนะ ใช้ในงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ชาวบ้านช่วยกันนำตุงไชย มาปักเรียงตามสองข้างทางที่เข้าสู่วัด ประดับไว้รอบศาลาธรรม งานฉลองวัดวาอาราม งานปอยหลวง งานประเพณียี่เป็ง งานพิธีบายศรีเชื้อพระวงศ์หรือเจ้านาย งานตั้งธรรมพิงเทศมหาชาติ เพื่อบูชาพระรัตนตรัยถือว่าได้บุญกุศลอย่างแรงและเป็นสิริมงคล ซึ่งเล่าขานกันว่าใครได้ถวายทานตุงไชยนี้ เมื่อตายไปจะได้ไปไหว้พระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ แม้ตายไปตกนรกชายตุงนี้จะกวัดแกว่งให้ดวงวิญญาณได้เกาะขึ้นพ้นจากขุมนรก

นอกจากตุงไชยจะใช้ในการงานฉลอง หรืองานปอยตามจุดประสงค์ข้างต้นแล้ว ตุงไชยยังนำไปใช้เพื่อการประกาศชัยชนะต่อกิเลสตัณหาที่อยู่ในใจ และสำหรับตุงไชยที่ใช้ในขบวนแห่พยุหยาตรา ก็เพื่อประกาศถึงชัยชนะให้คนทั่วไปทราบว่ามีชัยชนะต่อข้าศึก

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุงไชย

1. ผ้าลูกไม้โปร่งบาง
2. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
3. เข็ม , ด้าย

4. กรรไกร
5. กาวลาเท็กซ์
6. มีดผ่าไม้
7. ไม้ไขว่ผ่าซีกเล็ก
8. ไม้ไขว่สำหรับทำคันทุง

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 20 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตงู
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตงู
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงู
 - 3.4 คติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กตงู
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาดอง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตาดอง

.....
.....
.....
.....
.....

2. ลักษณะรูปร่างของตุ๊กตาดอง

.....
.....
.....
.....
.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาดอง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. คติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กตาดอง

.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตงู ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตงู มาส่งกับ ผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กตงูเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงเรื่องอะไร
 - ก. ความสนุกสนาน
 - ข. ความพยายาม
 - ค. ความบริสุทธิ์
 - ง. ความมีชัย
2. ตุ๊กตงูมีลักษณะรูปทรงเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นรูปสามเหลี่ยม
 - ข. เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว
 - ค. เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
 - ง. เป็นรูปห้าเหลี่ยม
3. ตุ๊กตงู หรือ กงฮั้ว ในภาษาล้านนาเรียกว่าอะไร
 - ก. ตุ๊กตงู
 - ข. ตุ๊กตงู
 - ค. ตุ๊กตงู
 - ง. ตุ๊กตงู
4. วัสดุชนิดใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุ๊กตงู
 - ก. กระดาษสา
 - ข. แผ่นโลหะ
 - ค. ผ้าโปร่งบาง
 - ง. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ

5. ตามคติความเชื่อถ้าใครได้ถวายทานตุงไชยเมื่อตายไปจะได้ไปไหว้สิ่งใด
- ก. จะได้ไปไหว้ เทวดาบนสวรรค์
 - ข. จะได้ไปไหว้ พระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์
 - ค. จะได้ไปไหว้ พระอินทร์บนสวรรค์
 - ง. จะได้ไปไหว้ พระศรีอริยเมตไตรย

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงูไชย

1. ง
2. ข
3. ก
4. ค
5. ข

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กตา เป็นตุ๊กตาขนาดเล็กทำจากผ้าสีหรือกระดาษวาว่าสีต่าง ๆ ตุ๊กตาจะใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา หรือในงานเฉลิมฉลองวัด เช่น ฉลองโบสถ์ กำแพง เป็นต้น เวลาใช้จะนำมาติดบนเชือกห้อยกันเป็นระยะ ๆ แล้วนำมาผูกโยงติดกับยอดเจดีย์ ยอดโบสถ์ หรือผูกโยงตามเสาของศาลาโรงธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์

ตุ๊กตา

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กตาได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาได้
4. บอกประโยชน์ของตุ๊กตาได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กตา
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตา
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา
4. ประโยชน์ของตุ๊กตา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์
2. ให้เยาวชนดูตัวอย่าง ตุงราว ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาคำถามเยาวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุงราว ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 เยาวชนทราบไหมว่าตุงชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุงอะไร
 - 3.2 เยาวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุงราว
 - 3.3 เยาวชนคิดว่าตุงราว จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราวจนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงราว
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุงราวตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน

14. ยูวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น การประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาราวของกลุ่มมาส่งกับผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา และยูวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาราว ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กตาราว ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
3. กาว
4. เข็ม
5. กรรไกร

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว

ตุ๊กตาราว

ตุ๊กตาราว หรือ ตุ๊กฮาว เป็นตุ๊กขนาดเล็ก ประดิษฐ์จากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ โดยจะมีการตัดหรือฉลุลงลายลงบนผืนตุง หรือไม่มีการตัดหรือฉลุลงลายบนผืนตุงก็ได้ ตุ๊กตาราวอาจจะมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือตัดเป็นรูปคล้ายคนบนผืนตุง ซึ่งก็ไม่ได้กำหนดแน่นอนตายตัวแต่อย่างใด

โอกาสในการใช้ตุ๊กตาราว

ตุ๊กประเภทนี้จะใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา หรือใช้ในงานเฉลิมฉลองสมโภชวัด เช่น งานฉลองโบสถ์ งานฉลองกำแพง เป็นต้น วิธีการใช้งานคือ จะนำตัวตุงมาทากาวแล้วจึงนำไปติดบนเชือกที่ได้เตรียมเอาไว้เป็นแนวยาวสลับลี โดยจะให้มีความห่างเป็นระยะเท่า ๆ กันแล้วนำมาผูกโยงติดกับยอดเจดีย์ ยอดโบสถ์ ปราสาท หรือในวิหารที่มีพิธีกรรมทางศาสนา และผูกโยงตามเสาต่าง ๆ ของศาลาธรรม เป็นต้น สาเหตุที่เรียกชื่อว่า ตุ๊กตาราว ก็เนื่องมาจากการนำเอาผืนตุงไปติดไว้บนรายนั่นเอง

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาราว

1. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
2. เชือก
3. กรรไกร
4. กาวลาเทกซ์

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตา
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตา
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา
 - 3.4 ประโยชน์ของตุ๊กตา
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตา จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตา

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตา

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ของตุ๊กตา

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตา ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด

จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตา มาส่งกับ
ผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กตาจะใช้ประกอบในงานอะไร
 - ก. งานฉลองโบสถ์
 - ข. งานศพ
 - ค. งานสงกรานต์
 - ง. งานลอยกระทง
2. วัสดุในข้อใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุ๊กตา
 - ก. กระดาษหนังสือพิมพ์
 - ข. แผ่นโลหะ
 - ค. กระดาษว่าวสีต่างๆ
 - ง. กระดาษสา
3. ตุ๊กตาหรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
 - ก. ตุ๊กยาว
 - ข. ตุ๊กไส้หมู
 - ค. ตุ๊กฮาว
 - ง. ตุ๊กขาว
4. ตุ๊กตามีลักษณะทรงเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นรูปสามเหลี่ยมจัตุรัส
 - ข. เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
 - ค. เป็นรูปสามเหลี่ยม
 - ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

5. จำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการตัดลดรายบนตุง
- ก. มีความจำเป็นอย่างมาก
 - ข. ไม่มีความจำเป็นเลย
 - ค. จะตัดลดราย หรือไม่ตัดลดรายก็ได้
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตา

1. ก
2. ค
3. ค
4. ง
5. ค

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กตาคิง ในภาษาล้านนา เรียกว่า ตุ๊กเท่าคิง คำว่า ค่าคิง แปลว่า เท่าตัวเองหรือสูงเท่ากับตนเอง ซึ่งก็คือตัวเจ้าของตุ๊กนั่นเอง ดังนั้น ตุ๊กตาคิงจึงมีความยาวเท่ากับความสูงของผู้ที่จะถวายทานตุ๊กนั้น ตุ๊กตาคิงเป็นตุ๊กที่ทำด้วยกระดาษหรือผ้า แต่ส่วนใหญ่จะทำจากกระดาษ ชาวล้านนาใช้ตุ๊กตาคิงในพิธีสืบชะตา หรือสะเดาะเคราะห์ นอกจากนี้ ตุ๊กตาคิงยังใช้ปักนุงของเจดีย์ทรายในวันสงกรานต์ได้อีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กตาคิงได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาคิงได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิงได้
4. บอกประโยชน์ของตุ๊กตาคิงได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กตาคิง
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาคิง
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
4. ประโยชน์ของตุ๊กตาคิง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักกลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาราว
2. ให้อุทยานดูตัวอย่าง ตุ๊กตาคิง ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนากลุ่มถามอุทยาน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุ๊กตาคิง ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 อุทยานทราบไหมว่าตุ๊กตาคิงนี้มีชื่อเรียกว่าตุ๊กตอะไร
 - 3.2 อุทยานคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
 - 3.3 อุทยานคิดว่าตุ๊กตาคิง จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง มาให้ความรู้แก่อุทยานบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้อุทยานทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง มาอธิบายวิธีการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่อุทยาน
14. อุทยานลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาค้างของกลุ่มมาส่งกับผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กตาค้าง ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษสา
3. เข็ม , ด้าย
4. กรรไกร

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

ตุ๊กตาค้าง

ตุ๊กตาค้าง ในภาษาล้านนาเรียกว่า ตุ๊กเท่าคิง (บางท้องถิ่น เรียกว่า ตุ๊กคิง) ตุ๊กตาค้าง เป็นตุ๊กที่ทำด้วยกระดาษสา หรือผ้า แต่ส่วนใหญ่จะทำจากกระดาษสา จะใช้กระดาษชนิดอื่น แทนก็ได้แต่ไม่เป็นที่นิยม

คำว่า ค้างคิง แปลว่า เท่าตัวเอง หรือสูงเท่ากับตนเอง ซึ่งก็คือตัวเจ้าของตุ๊กนั่นเอง ดังนั้น ตุ๊กตาค้างจึงมีความยาวเท่ากับความสูงของผู้ที่จะถวายทานตุ๊กนั้น (ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า) และมีความกว้างเท่ากับคืบมือของผู้ที่จะถวายทานตุ๊ก หรือประมาณ 20 เซนติเมตร โดยมากจะมีไม่ค่อยมีการตกแต่ง ประดับประดาลวดลายอันวิจิตรพิสดารลงบนตุ๊กตาค้าง แต่อาจจะ ตกแต่งด้วยกระดาษเงิน กระดาษทอง หรือทำเป็นลวดลายรูปเจดีย์ ช้าง ม้า ราชสีห์ กวาง นาค ประดับไว้พองามก็ได้ เมื่อทำตุ๊กตาค้างเสร็จแล้วจะนำไปผู้กับคันตุ๊ก ที่ยาวกว่าตัวตุ๊กเล็กน้อย

ชาวล้านนาใช้ตุ๊กตาค้างในพิธีสืบชะตา หรือสะเดาะเคราะห์ การนำตุ๊กเข้าไปใช้ในพิธีทำได้โดยมัดคันตุ๊กรวมกับไม้สามขาแล้วจัดการตามพิธี เมื่อเสร็จสิ้นพิธีจะต้องนำตุ๊กตาค้าง ไม้สามขา และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีสืบชะตา ไว้ที่ต้นโพธิ์ที่อยู่ในบริเวณวัด นอกจากนี้ตุ๊กตาค้างยังใช้ปักบูชากองเจดีย์ทราย ในวันสงกรานต์ได้อีกด้วย

ตุ๊กตาค้างที่นำมาใช้มี 2 รูปแบบ คือ

1. ตุ๊กตาค้างแบบสร้อย
2. ตุ๊กตาค้างแบบตะขาบ (ภาษาล้านนา เรียกว่า จะเข็บ)

โอกาสในการใช้ตุ๊กตาค้าง

ตุ๊กตาค้าง นำมาไปใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ได้แก่ พิธีสะเดาะเคราะห์ ใช้ในการสืบดวงชะตาคนที่ต้องการสืบชะตา ซึ่งมักป่วยออก ๆ แอด ๆ หรือมีเหตุที่ต้องสืบชะตา การเอาตุ๊กเข้าไปใช้ในพิธีโดยมัดคันตุ๊กรวมกับไม้สามขาและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมนี้ไปไว้ที่ต้นโพธิ์ ที่อยู่ในบริเวณวัดหรือปักบูชาบนกองเจดีย์ทราย ร่วมกับตุ๊กชนิดอื่น ในประเพณีสงกรานต์

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง

1. กระดาษสา
2. เข็ม , ด้าย
3. เชือก
4. กรรไกร
5. กาวลาเทกซ์
6. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทุง

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
 2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
 3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตาค้าง
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาค้าง
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง
 - 3.4 ประโยชน์ของตุ๊กตาค้าง
 4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง
- หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาคิง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตาคิง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาคิง

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาคิง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ของตุ๊กตาคิง

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง มาส่งกับ
ผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาคิ่ง

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กตาคิ่งมีขนาดความยาวประมาณเท่าไร
 - ก. ยาวเท่ากับความสูงของผู้ถววย
 - ข. ยาวเท่ากับหนึ่งคืบของผู้ถววย
 - ค. ยาวเท่ากับหนึ่งวาของผู้ถววย
 - ง. ยาวมาก ๆ
2. ตุ๊กตาคิ่งในภาษาล้านนาเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
 - ก. ตุ๊กค่า
 - ข. ตุ๊กฮา
 - ค. ตุ๊กคิงฮา
 - ง. ตุ๊กเท่าคิ่ง
3. ตุ๊กตาคิ่งที่นิยมใช้มีกี่รูปแบบ
 - ก. 2 แบบ
 - ข. 3 แบบ
 - ค. 4 แบบ
 - ง. 5 แบบ
4. ตุ๊กตาคิ่งนิยมนำมาใช้ในงานพิธีอะไร
 - ก. พิธีบูชาท้าวทั้งสี่
 - ข. พิธีทำขวัญนาค
 - ค. พิธีบวชพระ
 - ง. พิธีสืบชะตา

5. ตุงค่าคิงแบบสร้อยต่างจากตุงค่าคิงแบบตะขาบอย่างไร

ก. สี

ข. รูปร่าง

ค. ความยาว

ง. การนำไปใช้

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาค้าง

1. ก
2. ง
3. ก
4. ง
5. ข

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไล่หนู
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กไล่หนู บางท้องถิ่นเรียกว่า ตุ๊กพญาขอ หรือ ตุ๊กไล่ช้าง ตุ๊กดอกบัวง ตุ๊กไล่หนู เป็นตุ๊กหรือธงที่มีลักษณะเป็นพวงประดิษฐ์ ตามคติชาวเหนือใช้แขวนห้อยลงมาเป็นพวง ซึ่งจะมีรูปร่างลักษณะคล้ายจอมแห หรือพระปรางค์ หรือเจดีย์ตุ๊กไล่หนู เป็นตุ๊กที่นำมาใช้ในเทศกาลสงกรานต์ เทศกาลออกพรรษา โดยใช้ปักบนกองเจดีย์ทรายร่วมกับตุ๊กหรือธงปีใหม่ ในปีใหม่เมือง แต่ในบางท้องถิ่นก็จะใช้ประดับตกแต่งปราสาทศพเพื่อความสวยงาม โดยประดิษฐ์เป็นพวงใหญ่ ๆ ใช้กระดาษว่าวสีชาวลและสีดำ หรือสีชาวลและสีม่วง

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไล่หนู

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กไล่หนูได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กไล่หนูได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กไล่หนูได้
4. บอกคติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กไล่หนูได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กไล่หนู
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กไล่หนู
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กไล่หนู
4. คติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กไล่หนู

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์
2. ให้เยาวชนดูตัวอย่าง ตุงไส้หมู ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาซักถามเยาวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุงไส้หมู ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 เยาวชนทราบไหมว่าตุงชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุงอะไร
 - 3.2 เยาวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุงไส้หมู
 - 3.3 เยาวชนคิดว่าตุงไส้หมู จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่เยาวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อหรือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงไส้หมู

13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ่งล้านนา สานิตวิธีการประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน
14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ่งล้านนา
15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุของกลุ่มมาส่งกับผู้วิจัย
16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ่งล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ ที่เป็นของจริง
2. ตุ่งไ้หมุ ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษว่าสีต่าง ๆ
3. กระดาษแข็ง
5. กระดาษย่นสีเดียว
4. กระดาษทอง , กระดาษเงิน
5. กาว
6. เข็ม , ด้าย
7. กรรไกร
8. ไม้ไผ่สำหรับทำเป็นคันทุง

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งไ้หมุ แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงู

ตุ๊กตงู

ตุ๊กตงู บางท้องถิ่นเรียกว่า ตุ๊กตงูยอ หรือ ตุ๊กตงูข้าง ตุ๊กตอกบ่วง ตุ๊กตงู เป็นตุ๊ก หรือ ธง ที่มีลักษณะเป็นพวงประดิษฐ์ ตามคติชาวเหนือใช้แขวนห้อยลงมาเป็นพวง ซึ่งจะมีรูปร่างลักษณะคล้ายจอมแห หรือพระปรางค์ หรือเจดีย์ คือ ด้านล่างกว้างสอบเรียงตาม ลำดับจนถึงด้านหัว ทำจากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ หรือกระดาษแก้วสีต่าง ๆ อย่างน้อยแผ่นละสี มาวางซ้อนกันแล้วพับทบแถมหลาย ๆ ทบ ใช้กรรไกรตัดสลักกันเป็นลายพื้นปลา จนถึงส่วน ปลายสุด แล้วคลี่ออก และจับหางขึ้นจะเห็นเป็นพวงกระดาษที่สวยงาม

การนำตุ๊กตงูไปใช้ ทำได้โดยนำไปผูกติดกับคันตุ๊ก ความยาวประมาณ 1 เมตร ใช้ถือ ร่วมขบวนแห่ครุฑทวนเข้าวัด ประดับครุฑทวน หรือปักเจดีย์ทรายที่วัดในเทศกาลสงกรานต์ แต่ใน บางท้องถิ่น จะใช้ประดับตกแต่งปราสาทศพเพื่อความสวยงาม โดยประดิษฐ์เป็นพวงใหญ่ ๆ ใช้ กระดาษว่าวสีขาวและสีดำ หรือสีขาว และสีม่วง

วัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์ตุ๊กตงูเพื่อบูชาเจดีย์ 4 ประเภท มีดังนี้

1. พระธาตุเจดีย์ คือ ที่ประดิษฐานพระอัฐิธาตุของพระพุทธเจ้า และพระสาวก ทั้งหลาย
2. พระธรรมเจดีย์ คือ ใช้นุชาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่จารึกในใบลาน แผ่นโลหะต่าง ๆ มีแผ่นเงิน แผ่นทอง เป็นต้น ซึ่งบรรจุไว้ในพระเจดีย์ต่าง ๆ
3. พระปริโภคเจดีย์ คือ สถานที่เก็บอัฐิบริหารของพระพุทธเจ้า หรือของพระสาวก อาจจะมีเก็บไว้ในพระเจดีย์แห่งใดแห่งหนึ่ง ให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชาต่อมา
4. พระอุทเทสิกเจดีย์ คือ สถานที่แสดงถึงความสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า 4 แห่ง คือ ที่ประสูติ คือ ลุมพินีวัน ที่ตรัสรู้ คือ พุทธคยา ที่แสดงปฐมเทศนา คือ มฤคทายวัน เมือง พาราณสี และที่ปรินิพพาน คือ เมืองกุสินารา

โอกาสในการใช้ตุ๊กตงู

ตุ๊กตงู เป็นตุ๊กที่นำมาใช้ในเทศกาลสงกรานต์ เทศกาลออกพรรษา โดยจะใช้ปัก บนกองเจดีย์ทรายร่วมกับตุ๊กหรือธงปีใหม่ ในป่าเวณีย์ปีใหม่เมืองซึ่งนิยมถวายทาน ในวันที่ 15 เมษายนของทุกปี ซึ่งเรียกว่า "วันพญาวัน" ด้วยคติความเชื่อที่ว่า การได้ถวายทานตุ๊กตงูแล้ว จะมีบุญอันสงฆ์ได้เกิดร่วมกับพระศรีอริยเมตไตรย

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กได้หมู

1. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
2. กระดาษแข็ง
3. กระดาษย่นสีเขียว
4. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
5. เชื่อม , ด้าย
6. เชือก
7. กรรไกร
8. กาวลาเท็กซ์
9. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทุง

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงูไล่หนู

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
 2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงูไล่หนู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
 3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงูไล่หนู จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตงูไล่หนู
 - 3.2 ลักษณะรูปร่างของตุ๊กตงูไล่หนู
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตงูไล่หนู
 - 3.4 คติความเชื่อในการถวายนตุ๊กตงูไล่หนู
 4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงูไล่หนู
- หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาสุนัข จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตาสุนัข

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงตุ๊กตาสุนัข

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสุนัข

.....

.....

.....

.....

.....

4. คิดความเชื่อในการถวายทานตุ๊กตาสุนัข

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งไล่หนู

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งไล่หนู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ/ อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ้งไล่หนู ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ้งไล่หนู ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ้งไล่หนู มาส่งกับ
ผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กใส่หมู

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กใส่หมูบางท้องถิ่นเรียกว่าตุ๊กอะไร
 - ก. ตุ๊กพญาอ
 - ข. ตุ๊กปีใหม่
 - ค. ตุ๊กคำคิง
 - ง. ตุ๊กช่อ
2. ตุ๊กใส่หมู มีลักษณะรูปร่างคล้ายกับสิ่งใด
 - ก. กำแพง
 - ข. ไบสท์
 - ค. เจดีย์
 - ง. ศาลา
3. กระดาษที่นำมาประดิษฐ์ตุ๊กใส่หมูมักจะใช้จำนวนกี่แผ่น
 - ก. 1 แผ่น
 - ข. 2 แผ่น
 - ค. 3 แผ่น
 - ง. 4 แผ่น
4. วัสดุประเภทใดที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กใส่หมู
 - ก. กระดาษสา
 - ข. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ค. กระดาษมันปู
 - ง. กระดาษหนังสือพิมพ์

5. ตามคติความเชื่อถ้าได้ถวายทานตุงได้หมูแล้วจะได้เกิดร่วมกับใคร

- ก. เทวดา
- ข. นางอัปสร
- ค. พระศรีอริยเมตไตรย
- ง. ผู้มีบุญ

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสัตว์

1. ก
2. ค
3. ข
4. ข
5. ค

แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กปีใหม่ เป็นตุ๊กที่ประดิษฐ์มาจากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ มีรูปร่างลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยนำมาตัดและตกแต่งเป็นลวดลายต่าง ๆ การถวายนตุ๊กปีใหม่ นิยมทำกันในเทศกาลสงกรานต์ โดยจะนำมาปักไว้บนเจดีย์ทรายร่วมกับตุ๊ก 12 ชาติ และตุ๊กไล่หนู ซึ่งเชื่อว่าเมื่อได้ถวายนตุ๊กปีใหม่เพื่อบูชาพระรัตนตรัยแล้ว ก็จะได้มีบุญอันส่งผลให้เกิดร่วมกับพระศรีอริยเมตไตรย

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์

ตุ๊กปีใหม่

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กปีใหม่ได้
2. บอกลักษณะรูปร่างของตุ๊กปีใหม่ได้
3. บอกประโยชน์ของตุ๊กปีใหม่ได้
4. บอกคติความเชื่อในการถวายนตุ๊กปีใหม่ได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กปีใหม่
2. ลักษณะรูปร่างของตุ๊กปีใหม่
3. ประโยชน์ของตุ๊กปีใหม่
4. คติความเชื่อในการถวายนตุ๊กปีใหม่

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ใช้กลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กไล่หนู
2. ให้ผู้เรียนดูตัวอย่าง ตุ๊กปีใหม่ ที่เป็นของจริง

3. ผู้วิจัยสนทนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับตัวอย่าง ตุงปีใหม่ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้

3.1 ยุวชนทราบไหมว่าตุงชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุงอะไร

3.2 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุงปีใหม่

3.3 ยุวชนคิดว่าตุงปีใหม่ จะนำมาใช้ในงานอะไร

4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม จนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้เข้าใจ

5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้กับทุกกลุ่มจนครบ

6. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่

7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ จนครบทุกกลุ่ม

8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่

9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม

10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ได้ซักถามวิทยากร

11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้กับทุกกลุ่มจนครบ

12. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่

13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน

14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงปีใหม่ ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุงปีใหม่ของกลุ่มมาส่งกับผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนา และเยาวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่ ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กตารูปใหม่ ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษวาวสีต่าง ๆ
3. เข็ม , ด้าย
4. กรรไกร
5. กิ่งไม้ไผ่สำหรับนำตุ๊กตามาผูกติด

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตารูปใหม่ แบบปรนัย ชนิด
4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่

ตุ๊กปีใหม่

ตุ๊กปีใหม่ เป็นตุ๊กที่มีรูปร่างลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดความกว้างประมาณ 4 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 30 เซนติเมตร นำมาตัดและตกแต่งเป็นลวดลายต่าง ๆ ตุ๊กปีใหม่ประดิษฐ์มาจากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ โดยจะนำมาปักไว้บนเจดีย์ทรายร่วมกับตุ๊ก 12 ราศี และตุ๊กไล่หนู

โอกาสในการใช้ตุ๊กปีใหม่

การถวายนาคตุ๊กปีใหม่ นิยมทำกันในเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งชาวล้านนาจะเรียกว่า “ป้าเวณีย์ปีใหม่เมือง” ซึ่งจะตรงกับวันที่ 13 – 15 เมษายน ของทุกปี โดยเชื่อว่าเมื่อได้ถวายนาคตุ๊กปีใหม่เพื่อบูชาพระรัตนตรัยแล้ว ก็จะได้รับบุญอนันตลังส์ให้เกิดร่วมกับพระศรีอริยเมตตรัย

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่

1. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
2. เข็ม , ด้าย
3. กรรไกร
4. กิ่งไม้สำหรับนำตุ๊กมาผูกติด

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
 2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
 3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กปีใหม่
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กปีใหม่
 - 3.3 ประโยชน์ของตุ๊กปีใหม่
 - 3.4 คติความเชื่อในการถวายทานตุ๊กปีใหม่
 4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่
- หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กปีใหม่ จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กปีใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กปีใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ของตุ๊กปีใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

4. ความคิดเห็นในการถวายทานตุ๊กปีใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กปีใหม่ มาส่งกับผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กปีไหม

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กปีไหมใช้ถวายนานร่วมกับตุ๊กอะไร
 - ก. ตุ๊กพันช่อ
 - ข. ตุ๊กไล่หนู
 - ค. ตุ๊กค่าคิง
 - ง. ตุ๊กช่อ
2. ตุ๊กปีไหมมีลักษณะรูปร่างเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นรูปวงกลม
 - ข. เป็นรูปสามเหลี่ยม
 - ค. เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
 - ง. เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
3. ชาวบ้านนิยมถวายนานตุ๊กปีไหมในงานเทศกาลอะไร
 - ก. เทศกาลปีใหม่
 - ข. เทศกาลตรุษจีน
 - ค. เทศกาลสงกรานต์
 - ง. เทศกาลลอยกระทง
4. เชื่อกันว่าถ้าได้ถวายนานตุ๊กปีไหมจะเกิดร่วมกับพระเจ้าองค์ใด
 - ก. พระนารายณ์
 - ข. พระศรีอริยเมตไตรย
 - ค. พระพรหม
 - ง. พระอิศวร

5. คำว่า " ป่าเขตรูปใหม่เมือง " ตรงกับวันที่อะไร

- ก. 13 - 15 มกราคม
- ข. 13 - 15 กุมภาพันธ์
- ค. 13 - 15 มีนาคม
- ง. 13 - 15 เมษายน

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาใหม่

1. ข
2. ค
3. ค
4. ข
5. ง

แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กเต็ยทราย เป็นตุ๊กที่ประดิษฐ์จากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ ส่วนรูปร่างของตุ๊กเต็ยทรายนี้ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอนตายตัว บ้างก็ทำเป็นรูปคน มีหัว ลำตัว แขน ขา บ้างก็ประดิษฐ์ประดอยเป็นรูปร่างต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงาม เมื่อได้ตุ๊กตามที่ต้องการแล้ว ผู้ทำก็จะนำส่วนหัวไปร้อยติดกับด้ายแล้วผูกติดกับกิ่งไม้ที่ยืนเป็นแฉง เช่น กิ่งไม้ไผ่ หรือกิ่งไม้อื่น ๆ จากนั้นก็จะนำไปปักไว้ที่เจดีย์ทรายในวัด ตุ๊กเต็ยทรายนี้เป็นตุ๊กที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในงานเทศกาลสงกรานต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ยวชนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กเต็ยทรายได้
2. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทรายได้
3. บอกประโยชน์ของตุ๊กเต็ยทรายได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กเต็ยทราย
2. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย
3. ประโยชน์ของตุ๊กเต็ยทราย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งกลุ่มยวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้

ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์

2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุงเจดีย์ทราย ที่เป็นของจริง

3. ผู้วิจัยสนทนากลุ่มกับยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุงเจดีย์ทราย ที่นำมาให้ดู โดยมี การถามคำถาม ดังนี้

3.1 ยุวชนทราบไหมว่าตุงชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุงอะไร

3.2 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย

3.3 ยุวชนคิดว่าตุงเจดีย์ทราย จะนำมาใช้ในงานอะไร

4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้กับสมาชิกทุกคนใน กลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้เข้าใจ

5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้กับทุกกลุ่มจนครบ

6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดใน ใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย

7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย จนครบทุกกลุ่ม

8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย

9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม

10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ ตุงเจดีย์ทราย ได้ซักถามวิทยากร

11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้กับทุกกลุ่มจนครบ

12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดใน ใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย

13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุงเจดีย์ ทรายตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน

14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงเจดีย์ทราย ตามการสาธิตของ วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทรายของกลุ่ม มาส่งกับผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กเจดีย์ทราย ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
3. กาว
4. กรรไกร
5. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเจดีย์ทราย แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย

ตุ๊กเต็ยทราย

ตุ๊กเต็ยทราย เป็นตุ๊กที่นำมาใช้ปักประดับที่เจด็ยทรายในเทศกาลสงกรานต์ ประดิษฐ์จากกระดาษสีต่าง ๆ หลากสี แต่ส่วนมากนิยมประดิษฐ์จากกระดาษว่าวสีต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมีขนาดความกว้างประมาณ 3-4 นิ้ว ความยาวประมาณ 12-13 นิ้ว ส่วนรูปร่างของตุ๊กเต็ยทรายก็ไม่ได้กำหนดตายตัว บ้างประดิษฐ์เป็นรูปคน มีหัว ลำตัว แขน ขา บ้างก็ประดิษฐ์ประตอยเป็นรูปร่างต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงาม โดยใช้กรรไกรตัดตามแต่จะคิดทำ ซึ่งจะทำให้ได้ลวดลายต่าง ๆ ออกมาอย่างหลากหลาย เมื่อได้ตุ๊กตามที่ต้องการแล้ว ผู้ทำก็จะนำส่วนหัวไปร้อยกับด้าย แล้วผูกติดกับกิ่งไม้ที่ยื่นเป็นแผง เช่น กิ่งไม้ไผ่ หรือกิ่งไม้อื่น ๆ

โอกาสในการใช้ตุ๊กเต็ยทราย

ตุ๊กเต็ยทราย จะนำมาใช้ในเทศกาลสงกรานต์ โดยการนำตุ๊กไปปักไว้ที่เจด็ยทรายในวัด ซึ่งจำนวนของตุ๊กเต็ยทรายที่จะนำไปปักในเทศกาลสงกรานต์นี้ มักนิยมทำให้พอดีกับจำนวนของสมาชิกในแต่ละครอบครัวที่ได้ประดิษฐ์ขึ้น

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย

1. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
2. กรรไกร
3. กาวลาเท็กซ์
4. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กเต๋ยัทราย
 - 3.2 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย
 - 3.3 ประโยชน์ของตุ๊กเต๋ยัทราย
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กเต๋ยัทราย จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กเต๋ยัทราย

.....

.....

.....

.....

.....

2. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กเต๋ยัทราย

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ของตุ๊กเต๋ยัทราย

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตีย์ทราย

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตีย์ทราย ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตีย์ทราย ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตีย์ทราย ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตีย์ทราย มาส่งกับผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย

คำสั่ง

ให้ยวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กเต็ยทรายจะใช้ประกอบในงานอะไร
 - ก. งานสงกรานต์
 - ข. งานฉลองอุโบสถ์
 - ค. งานลอยกระทง
 - ง. งานทอดผ้าป่า
2. วัสดุในข้อใดที่นิยมนำมาประดิษฐ์ตุ๊กเต็ยทราย
 - ก. ผ้าไปรงบาง
 - ข. กระดาษหนังสือพิมพ์
 - ค. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ง. กระดาษสา
3. ตุ๊กเต็ยทรายใช้ถวยทานร่วมกับตุ๊กอะไร
 - ก. ตุ๊กสามหาง
 - ข. ตุ๊กสิบสองราศี
 - ค. ตุ๊กราว
 - ง. ตุ๊กแดง
4. ชาวบ้านนิยมถวยทานตุ๊กเต็ยทรายในงานเทศกาลอะไร
 - ก. เทศกาลออกพรรษา
 - ข. เทศกาลตรุษจีน
 - ค. เทศกาลสงกรานต์
 - ง. เทศกาลลอยกระทง

5. วัสดุใดที่จำเป็นต้องใช้ในการนำตุงเจดีย์ทวายไปผูกติดไว้

ก. ตันกลั้วย

ข. ตันมะขาม

ค. กิ่งไม้ไผ่ หรือกิ่งไม้อื่น ๆ

ง. ไม่มีข้อใดถูก

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาดิจิทัล

1. ก
2. ค
3. ข
4. ค
5. ค

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กตาสองราศี เป็นตุ๊กที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากกระดาษ อาจจะเป็นกระดาษสาหรือกระดาษชนิดอื่น ๆ ก็ได้ ที่มีพื้นสีขาว ตุ๊กจะมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว ที่มีรูปนักษัตรหรือสัตว์สองราศี หรือที่ชาวล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “ ตัวเป็ง ” จะอยู่ในตุ๊กผืนเดียวกัน การถวายนตุ๊กตาสองราศี นิยมใช้ปักบนเจดีย์ทรายในงานเทศกาลสงกรานต์ เชื่อกันว่าหากได้ถวายนตุ๊กตาสองราศีนี้แล้วก็จะได้รับบุญอันสงฆ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กตาสองราศีได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสองราศีได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศีได้
4. บอกประโยชน์ของตุ๊กตาสองราศีได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กตาสองราศี
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสองราศี
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
4. ประโยชน์ของตุ๊กตาสองราศี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ใช้กลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กต้ายักษ์ทราย
2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุ๊กตาสองราศี ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาซักถามยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุ๊กตาสองราศี ที่นำมาให้ดู โดยมีคำถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 ยุวชนทราบไหมว่าตุ๊กตารุ่นนี้ มีชื่อเรียกว่าตุ๊กอะไร
 - 3.2 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
 - 3.3 ยุวชนคิดว่าตุ๊กตาสองราศี จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศีตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน
14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กล้านนา

15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศีของกลุ่ม มาส่งกับผู้วิจัย

16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตาด้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ที่เป็นของจริง
2. ตุ๊กตาสองราศี ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษสา
2. กระดาษทอง , กระดาษเงิน
3. รูปภาพสัตว์ทั้งสิบสองราศี
4. สีเมจิก , สีเทียน
5. กาว
6. เข็ม , ด้าย
7. กรรไกร

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

ตุ๊กตาสองราศี

ตุ๊กตาสองราศี เป็นตุ๊กตาระจำราศีเกิด หรือตุ๊กตที่มีรูปนักษัตร 12 ราศี ซึ่งอาจแยกเป็นแต่ละราศี หรือมีทั้ง 12 ราศี อยู่บนตุ๊กตชิ้นเดียวกัน โดยส่วนใหญ่มักนิยมประดิษฐ์จากกระดาษ อาจจะเป็นกระดาษสาหรือกระดาษชนิดอื่น ๆ ก็ได้ที่มีพื้นสีขาว ที่ประดิษฐ์จากผ้าก็มีบ้างแต่ไม่เป็นที่นิยม ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสองราศี ก็คือ เป็นตุ๊กตารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีรูปนักษัตรหรือสัตว์สองราศี หรือที่ชาวล้านนาเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า " ตัวเบ๊ิง " จะอยู่ในตุ๊กตชิ้นเดียวกันโดยเรียงลำดับ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อเรียกปีที่เกิด ภาษาไทยกลาง	ชื่อเรียกปีที่เกิด ภาษาล้านนา	รูปนักษัตร (ตัวเบ๊ิง)
1	ปีชวด	ไจ้	หนู
2	ปีฉลู	เป้า	วัว
3	ปีขาล	ยี่	เสือ
4	ปีเถาะ	เม้า	กระต่าย
5	ปีมะโรง	สี	งูใหญ่
6	ปีมะเส็ง	ไล่	งูเล็ก
7	ปีมะเมีย	สะง้า	ม้า
8	ปีมะแม	เม็ด	แพะ
9	ปีวอก	สัน	ลิง
10	ปีระกา	เล้า	ไก่
11	ปีจอ	เส็ด	หมา
12	ปีกุน	ไก้	หมู

จุดประสงค์ในการประดิษฐ์ตุลีสองราศี

1. เนื่องจากความคิดที่ว่าในครอบครัวหนึ่ง ๆ มีสมาชิกหลายคน แต่ละคนจะเกิดในปีต่างกัน ดังนั้น ราศีเกิดก็ต้องต่างกันด้วยจึงได้ประดิษฐ์ตุลีสองราศีขึ้นมา เมื่อนำไปถวายก็เท่ากับว่าทุกคนในครอบครัวจะได้รับอานิสงส์จากการถวายทานตุลเท่า ๆ กัน
2. เชื่อกันว่าจักรราศีแม่ป้อนมีสัตว์ทั้งสิบสองตัวนั้นล้วนเป็นสัตว์ประจำปีไม่มีปีใดก็ปีหนึ่ง หากได้ถวายทานตุลีสองราศีแล้วก็จะทำให้พ้นเคราะห์ พ้นโศก พ้นโรคภัย และพ้นภัยอันตรายทั้งปวง เรียกได้ว่าเป็นการสุมทาน เพราะสัตว์ประจำปียอมหนีไม่พ้นสัตว์ทั้งสิบสองตัวนี้แน่นอน

โอกาสในการใช้ตุลีสองราศี

ตุลีสองราศีนี้จะประดิษฐ์ขึ้นมาเป็นตุลบูชาเจดีย์ทราย ในเทศกาลสงกรานต์ซึ่งถือเป็นวันปีใหม่ของไทยจึงเรียกกันทั่วไปว่า “ ตุลปีใหม่ ” โดยการนำไปปักไว้ที่เจดีย์ทรายในวัดร่วมกับตุลชนิดอื่น ๆ ในเทศกาลสงกรานต์ หรือนำไปปักบนกองทรายในบริเวณที่ทำพิธีถวายทานในบ้านหรือแปลงบ้าน ซึ่งเชื่อกันว่าเมื่อได้ถวายทานตุลีสองราศีแล้วจะได้รับบุญอานิสงส์นอกจากนี้ยังใช้ในพิธีสืบดวงชะตาต่ออายุ เพราะถือว่าจะมีอายุยืนยาวมาค้าขายดี

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุลีสองราศี

1. กระดาษสา
2. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
3. รูปภาพสัตว์ทั้งสิบสองราศี
4. สีเมจิก , สีไม้ หรือ สีเทียน
5. เข็ม , ด้าย
6. เชือก
7. กรรไกร
8. กาวลาเท็กซ์
9. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทูล

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตาสองราศี
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสองราศี
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
 - 3.4 ประโยชน์ของตุ๊กตาสองราศี
4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี
หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาสองราศี จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตาสองราศี

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสองราศี

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ของตุ๊กตาสองราศี

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขาของกลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี มาส่งกับผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งลิบสองราศี

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. " ตัวเบิ่ง " ตามราศีเกิดมีลักษณะเป็นเช่นไร
 - ก. เป็นรูปสัตว์
 - ข. เป็นรูปเจดีย์
 - ค. เป็นรูปพรรณไม้
 - ง. เป็นรูปพระปรางค์
2. ปีได้มีสัตว์ตามราศีเกิดคือสัตว์อะไร
 - ก. เสือ
 - ข. วัว
 - ค. ม้า
 - ง. หนู
3. ตุ้งลิบสองราศีประดิษฐ์ด้วยวัสดุชนิดใด
 - ก. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ข. กระดาษสา
 - ค. ผ้าแพร
 - ง. ผ้าลูกไม้โปร่ง
4. ตุ้งลิบสองราศีมีลักษณะเด่นกว่าตุ้งชนิดอื่นอย่างไร
 - ก. ขนาดของตุ้ง
 - ข. รูปร่างของตุ้ง
 - ค. ภาพที่ประดับบนตุ้ง
 - ง. ลวดลายที่ตกแต่งบนตุ้ง

5. ตุงสิบสองราศีนอกจากใช้ถวายทานในเทศกาลสงกรานต์แล้วยังใช้ในพิธีอะไรได้อีก

- ก. พิธีสืบดวงชะตา
- ข. พิธีบูชาท้าวจัตุโลกบาล
- ค. พิธีบวงสรวงเทวดา
- ง. พิธีสะเดาะเคราะห์

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสองราศี

1. ก
2. ง
3. ข
4. ค
5. ก

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กพันช่อ หรือบางท้องถิ่นเรียกว่า ชอนำทาน เป็นตุ๊กที่ประดิษฐ์จากกระดาษสา หรือกระดาษว่าวสีต่าง ๆ เช่น สีแดง สีขาว สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน เป็นต้น ซึ่งตุ๊กจะมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขายตรง และจะตัดเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือตามความคิดของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ตุ๊กพันช่อจะนำไปใช้ในพิธีต่าง ๆ เช่น งานผ่าป่า งานกฐิน งานปอยหลวง งานฉลองโบสถ์ งานฉลองเจดีย์ หรือ ปักเจดีย์ทรายในงานเทศกาลสงกรานต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กพันช่อได้
2. บอกลักษณะรูปทรงของตุ๊กพันช่อได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อได้
4. บอกประโยชน์ของตุ๊กพันช่อได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กพันช่อ
2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กพันช่อ
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ
4. ประโยชน์ของตุ๊กพันช่อ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งกลุ่มยุวชนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม ๆ 4 คน (โดยการจับสลากซึ่งจะมีหมายเลข 1 – 5 กำกับเอาไว้) จากนั้นให้แยกย้ายกันเข้ากลุ่ม โดยดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบ จากนั้นให้ตั้งชื่อกลุ่ม 1 ชื่อ ตามมติของกลุ่มที่เป็นเอกฉันท์
2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุงพันช่อ ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนารับคำถามยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุงพันช่อ ที่นำมาให้ดู โดยมีการถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 ยุวชนทราบไหมว่าตุงชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุงอะไร
 - 3.2 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุงพันช่อ
 - 3.3 ยุวชนคิดว่าตุงพันช่อ จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษารื้อกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดในใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุงพันช่อ
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุงล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุงพันช่อ ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน

14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ ตามการสาธิตของวิทยากร
ท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ่งล้านนา
15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ่งพันช่อของกลุ่มมาส่ง
กับผู้วิจัย
16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ่งล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ ที่เป็นของจริง
2. ตุ่งพันช่อ ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษสา
3. กาว
4. กรรไกร
5. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันช่อ แบบปรนัย
ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

ตุ๊กพันช่อ

ตุ๊กพันช่อ หรือบางท้องถิ่นเรียกว่า ช่อนำทาน (เพราะมีการนำไปใช้เป็นจำนวนมาก) เป็นตุ๊กที่ทำจากกระดาษสา หรือกระดาษว่าวสีต่างๆ เช่น สีแดง สีขาว สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน สีชมพู เป็นต้น ตุ๊กมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขายธง ขนาดความกว้างประมาณ 10 – 15 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 20 – 25 เซนติเมตร โดยจะมีการตัดเป็นลวดลายต่างๆ ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือตามความคิดของแต่ละท้องถิ่น

โอกาสในการใช้ตุ๊กพันช่อ

ตุ๊กพันช่อ หรือ ช่อนำทาน จะนำไปใช้ในพิธีต่างๆ เช่น งานผ้าป่า งานกฐิน งานปอยหลวง งานฉลองโบสถ์ งานฉลองเจดีย์ หรือ ปักเจดีย์ทรายในงานสงกรานต์ เป็นต้น วิธีใช้ตุ๊กพันช่อ หรือ ช่อนำทาน จะใช้โดยการนำเอาช่อหรือตุ๊ก มาพันติดกับไม้ไผ่ผ่าซีก จำนวนหลาย ๆ อัน แล้วนำไปปักติดกับเครื่องไทยทาน หรือปักต้นคา ต้นกล้วย พร้อมกับธูปบั้งไฟไปในงานพิธีต่างๆ (ไม้ที่นิยมเอามาทำเป็นไม้ไผ่ผ่าซีกเล็กมากที่สุด คือ ไม้รวก ทั้งนี้เพราะไม้รวก แข็งแรงทนทาน และค่อนข้างเบา)

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

1. กระดาษสา
2. กรรไกร
3. กาวลาเท็กซ์
4. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
 2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
 3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กพันช่อ
 - 3.2 ลักษณะรูปทรงของตุ๊กพันช่อ
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ
 - 3.4 ประโยชน์ของตุ๊กพันช่อ
 4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ
- หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กพันช่อ จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กพันช่อ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปร่างของตุ๊กพันช่อ

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ของตุ๊กพันช่อ

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ/อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กพันช่อ มาส่งกับผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งพันข้อ

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ่งพันข้อใช้ปักติดกับเครื่องไทยทานเพื่อใช้ประกอบในงานอะไร
 - ก. งานกุฐิน
 - ข. งานสงกรานต์
 - ค. งานลอยกระทง
 - ง. งานทำบุญบูชาชะตาอายุ
2. วัสดุในข้อใดที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุ่งพันข้อ
 - ก. กระดาษหนังสือพิมพ์
 - ข. กระดาษสา
 - ค. แผ่นโลหะ
 - ง. ผ้าลูกไม้
3. ตุ่งพันข้อ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ช่อนำทาน เพราะอะไร
 - ก. ใช้ปักบนต้นคา
 - ข. ใช้สีต่างกันมาก
 - ค. ใช้ปักบนต้นกล้วย
 - ง. ใช้ตุ่งเป็นจำนวนมาก
4. ตุ่งพันข้อมีลักษณะรูปทรงเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นรูปสามเหลี่ยมจัตุรัส
 - ข. เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
 - ค. เป็นรูปสามเหลี่ยม
 - ง. เป็นรูปวงกลม

5. ลวดลายบนตุงพื้นช่อมีลักษณะลวดลายเป็นอย่างไร

- ก. เป็นลวดลายต่าง ๆ ตามความคิดสร้างสรรค์
- ข. เป็นลวดลายตามความนิยมของคนในท้องถิ่น
- ค. เป็นรูปสัตว์ 12 ราศี
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กพันข้อ

1. ก
2. ข
3. ง
4. ค
5. ง

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง
เวลา 3 คาบ / 180 นาที

สาระสำคัญ

ตุ๊กตาสามหาง ประดิษฐ์ขึ้นมาจากรกระดาษสาหรือผ้าขาว มีลักษณะคล้ายคนจากส่วนเอวลงไปแยกออกเป็น 3 แฉก เรียกว่า สามหาง การนำตุ๊กตาสามหางไปให้ทำได้โดยแขวนไว้กับคันทุง แล้วนำไปปักไว้ใกล้โรงศพ ซึ่งขณะที่เคลื่อนศพไปป่าช้าก็จะมีคนแบกตุ๊กตาสามหางนำไปก่อน โดยห้ามไม่ให้หันหน้ากลับไปดูข้างหลัง เมื่อถึงป่าช้าก็จะปักไว้ใกล้กับเชิงตะกอนปัจจุบันตุ๊กตาสามหางไม่ได้ทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบงานอวมงคลอย่างงานศพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในปัจจุบันได้มีการทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องประดับตกแต่งสถานที่ด้วย เพราะว่าตุ๊กตาสามหางจะมีลักษณะรูปร่างที่สวยงามแปลกตา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของตุ๊กตาสามหางได้
2. บอกลักษณะรูปร่างของตุ๊กตาสามหางได้
3. บอกชื่อวัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหางได้
4. บอกประโยชน์ของตุ๊กตาสามหางได้

เนื้อหา

1. ความหมายของตุ๊กตาสามหาง
2. ลักษณะรูปร่างของตุ๊กตาสามหาง
3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง
4. ประโยชน์ของตุ๊กตาสามหาง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ใช้กลุ่มเดิมจากการเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตงพันข้อ
2. ให้ยุวชนดูตัวอย่าง ตุ๊กตสามหาง ที่เป็นของจริง
3. ผู้วิจัยสนทนาซักถามยุวชน เกี่ยวกับตัวอย่าง ตุ๊กตสามหาง ที่นำมาให้ดู โดยมี การถามคำถาม ดังนี้
 - 3.1 ยุวชนทราบไหมว่าตุ๊กตชนิดนี้ มีชื่อเรียกว่าตุ๊กตอะไร
 - 3.2 ยุวชนคิดว่าวัสดุ / อุปกรณ์ชนิดใด ที่นำมาใช้ประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง
 - 3.3 ยุวชนคิดว่าตุ๊กตสามหาง จะนำมาใช้ในงานอะไร
4. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้กับสมาชิกทุกคนใน กลุ่มจนครบ จากนั้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้เข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
6. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดใน ใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง
7. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง จนครบทุกกลุ่ม
8. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตล้านนา ให้ความรู้แก่ยุวชนบ้านทุ่งแล้ง เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง
9. ให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม เพื่อซักถามวิทยากร จนครบทุกกลุ่ม
10. เปิดโอกาสให้ยุวชนทุกคน ๆ ที่มีความสงสัย และยังไม่เข้าใจใน เรื่อง การประดิษฐ์ ตุ๊กตสามหาง ได้ซักถามวิทยากร
11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้กับทุกกลุ่มจนครบ
12. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกัน แล้วลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดใน ใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง
13. ผู้วิจัยเชิญวิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ๊กตล้านนา สาธิตวิธีการประดิษฐ์ตุ๊กตสามหาง ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้แก่ยุวชน

14. ยุวชนลงมือปฏิบัติงาน เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง ตามการสาธิตของวิทยากร
ท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ้งล้านนา
15. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ้งสามหางของกลุ่มมา
ส่งกับผู้วิจัย
16. ผู้วิจัย วิทยากรท้องถิ่นการประดิษฐ์ตุ้งล้านนา และยุวชนร่วมกันอภิปรายและสรุป
เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง
17. ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ้งล้านนา จำนวน 30 ข้อ (หลังเรียน) กับยุวชนบ้านทุ่งแล้ง จำนวน 20 คน

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ้งสามหาง ที่เป็นของจริง
2. ตุ้งสามหาง ที่เป็นของจริง
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง
4. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง

วัสดุ / อุปกรณ์

1. กระดาษหนังสือพิมพ์
2. กระดาษสา
3. กระดาษทอง , กระดาษเงิน
4. กาว
5. เข็ม , ด้าย
6. กรรไกร
7. มีดผ่าไม้
8. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก
9. ไม้ไผ่สำหรับทำคันตุ้ง

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานแผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง
2. แบบฝึกหัดทบทวนแผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ้งสามหาง แบบปรนัย
ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ่งสามหาง

ตุ่งสามหาง

ตุ่งสามหาง หรือ ตุ่งรูปคน และในบางท้องถิ่น เรียกว่า ตุ่งอ่องอ่อง เป็นตุ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นจากกระดาษสาหรือผ้าขาว ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคน ส่วนบนคล้ายศีรษะคนจากส่วนแฉกลงไปแยกออกเป็น 3 แฉก เรียกว่า สามหาง

ตุ่งสามหางเป็นตุ่งปริศนาสำหรับคนทั่วไป เกี่ยวกับสามหางบนผืนตุงนี้ มีท่านผู้รู้หลายท่านได้ตีความไปหลาย ๆ ทาง ซึ่งล้วนแสดงคติทางพระพุทธศาสนา อาทิ หมายถึงโลกทั้งสาม ที่มนุษย์เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้พ้น คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก หรือหมายถึงอนิจจัง (เครื่องหมายแห่งความไม่เที่ยง) ทุกขัง (ความทุกข์) อนัตตา (ความไม่ใช่ตน) ซึ่งตามคติทางพระพุทธศาสนาเชื่อกันว่าเมื่อคนเราตายไปแล้ว จะต้องไปเกิดในภพใดภพหนึ่งตามความดี ความชั่วที่สั่งสมไว้ หรือหมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันเป็นที่พึ่งทางใจของพุทธศาสนิกชน หรือหมายถึง วัฏฏวน 3 คือ กิเลส กรรม และวิบาก

ความหมายที่แท้จริงของสามหางนี้ ไม่ทราบแน่ชัดว่าคนโบราณต้องการสื่อความหมายถึงสิ่งใดกันแน่ ทราบเพียงคติความเชื่อที่ชาวล้านนาถือกันว่า ตุ่งสามหางเป็นเครื่องนำทางผู้ตายไปสู่สวรรค์

ส่วนวิธีการประดิษฐ์ตุ่งสามหาง เริ่มโดยการนำเอากระดาษสาหรือผ้าขาว มีขนาดความยาวประมาณ 100 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 35 เซนติเมตร มาพับครึ่งตามแนวยาวแล้วใช้กรรไกรตัดเป็นรูปหัว ไทล์ และเอว โดยให้ตัดจากส่วนหัวลงมาถึงเอว ประมาณ 50 เซนติเมตร แล้วคลี่ออกจากนั้นจึงพับส่วนที่ยังไม่ได้ตัดให้เป็นสามส่วนตามยาว คือตัดให้เป็น 3 แฉก หรือ 3 หาง ตรงส่วนปลายหางตัดให้แหลม เมื่อคลี่ออกจะได้รูปคล้ายคนครึ่งท่อนต่อไปเป็นขั้นตอนการตกแต่ง ทำได้โดยใช้ดอกมีขนาดกว้างประมาณ 1 เซนติเมตร หนาประมาณ 2 เซนติเมตร ทากาวติดที่ส่วนอก 2 อัน ให้ห่างกันประมาณ 6 เซนติเมตร และติดที่ส่วนเอวอีก 4 อัน จากนั้นให้ตัดกระดาษหน้าเดียวสีดำหรือสีทอง กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ทากาวปิดทับตอกนั้นอีกทีหนึ่งเพื่อจะได้มองไม่เห็นไม้ตอก การติดตอกที่ตุงก็เพื่อช่วยให้ตุงไม่พับลงมาง่าย ๆ ขั้นตอนต่อมาก็คือ นำเอากระดาษสีดำหรือสีทองตัดให้เป็นเส้นเล็กประมาณ 1 เซนติเมตร แล้วทากาวติดตรงริมผ้าด้านนอกรวมทั้งหางทั้ง 3 หาง ส่วนตรงกลางตัว เอว และส่วนปลายหางให้ตกแต่งประดับประดาด้วยดอกกาบอก หรือดอกจอกที่ทำด้วยกระดาษสีดำ

การนำตุ่มสามหางไปใช้ ทำได้โดยนำไปแขวนไว้กับคันตุ่มซึ่งยาวประมาณ 150 เซนติเมตร แล้วจึงนำไปปักไว้ใกล้โรงศพ ขณะเคลื่อนศพไปยังป่าช้าก็จะมีคนแบกตุ่มสามหางนำไปก่อน โดยห้ามไม่ให้หันหน้ากลับไปดูข้างหลัง เมื่อถึงป่าช้าก็จะปักไว้ใกล้กับเชิงตะกอน

ตุ่มสามหางเป็นเครื่องแสดงให้ผู้พบเห็นทราบว่า ขบวนศพกำลังจะผ่านมา เพื่อบอกให้เด็ก ๆ วิ่งเข้าไปหลบอยู่ในบ้าน พร้อมกับนั้นก็ต้องเอาซีเก้ไปโรยในบริเวณประตูบ้าน เพื่อป้องกันผีเข้าบ้าน พวกหมอลางไสยศาสตร์จะนำหางตุ่มตรงกลางมาลงเป็นผ้ายันต์ เชื่อว่าหากใครนำผ้ายันต์นั้นมาไว้กับตัวจะทำให้หญิงสาวหลงไหล สำหรับนักเรียนไก่ชนหากเอายันต์นี้ไปเช็ดหัวให้น้ำแก่ไก่ชน ไก่ชนนั้นจะเก่งเอาชนะคู่แข่งได้ง่าย

ปัจจุบันนี้ตุ่มสามหางไม่ได้ทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบงานพิธีอวมงคลอย่างงานศพเพียงอย่างเดียวเท่านั้นในปัจจุบันได้มีการทำขึ้น เพื่อเป็นเครื่องตกแต่งประดับประดาสถานที่ด้วยเพราะตุ่มสามหางจะมีรูปร่างลักษณะที่สวยงามน่าชม บางแห่งก็ประดิษฐ์เป็นรูปเทวดาพนมมือมี 3 หาง และได้ตกแต่งเครื่องประดับของเทวดาด้วยกระดาษเงิน กระดาษทอง ที่ตัดเป็นลวดลายดอกไม้ อันอ่อนช้อยหรือลายกระหนกที่ดูวิจิตรบรรจง

ตุ่มสามหาง หรือ ธงสามหางมีค่านิยม ดังนี้

1. ในพระธรรมบท กล่าวว่า ตุ่ม 3 ขาย เป็นเครื่องหมายของเทพดาบนสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์ เรื่อง มัญชุญกัณฑ์ ภาค 1 (อ่านว่า = มัด - ทะ - กุน - ทรี)
2. ตุ่มเป็นเครื่องหมายแห่งบุคคลนั้น เพราะมีชื่อวัน เดือน ปีเกิด และวันตายอยู่ด้วย ทำให้บุคคลผู้มาสักการะศพจดจำง่าย
3. ตุ่มเป็นเครื่องประดับเชิงเกียรติยศของผู้ตาย
4. เป็นประเพณีที่สืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนา ที่นิยมกันในอินเดียและลังกา

โอกาสในการใช้ตุ่มสามหาง

ตุ่มสามหาง นำไปใช้โดยการแบกหน้าศพไปสู่สานหรือเชิงตะกอน สำหรับชาวบ้านธรรมดาจะใช้สีขาว ซึ่งมีลวดลายเป็นรูปดอกไม้หรือลายกนก ส่วนผู้ที่มีสมณศักดิ์จะประดิษฐ์ด้วยลายทอง ลายเทพ และจะใช้ผ้าสีเหลืองหรือสีแดง เป็นต้น ตุ่มสามหางเป็นเครื่องหมายแสดงคติทางพุทธศาสนา หมายถึง โลกทั้งสาม ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรูปภูมิ ซึ่งเชื่อว่าเมื่อตายไปแล้ว จะต้องไปเกิดในภพใดภพหนึ่งตามความเชื่อที่สร้างไว้ หรืออีกนัยหนึ่ง 3 หางนั้นเป็นคติเตือนใจให้ผู้มาร่วมงานศพเกิดความรู้สึกว่า “อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา” อีกทางหนึ่งด้วย

วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

1. กระดาษสา หรือผ้าสีขาวบาง ๆ
2. กระดาษเงิน , กระดาษทอง
3. เข็ม ; ด้าย
4. กรรไกร
5. กาวลาเทกซ์
6. ไม้ไผ่ผ่าซีกเล็ก
7. ไม้ไผ่สำหรับทำคันทุง

ใบงานที่ 1
แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
 2. ให้เลขาของกลุ่มอ่านใบงานที่ 1 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
 3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของตุ๊กตาสามหาง
 - 3.2 ลักษณะรูปร่างของตุ๊กตาสามหาง
 - 3.3 วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง
 - 3.4 ประโยชน์ของตุ๊กตาสามหาง
 4. ส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน ออกมานำเสนอ เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง
- หน้าชั้นเรียน

คำสั่ง

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมปรึกษาหารือกันเพื่ออภิปรายและสรุป เรื่อง การประดิษฐ์
ตุ๊กตาสามหาง จากหัวข้อที่ได้กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตุ๊กตาสามหาง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะรูปทรงของตุ๊กตาสามหาง

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ของตุ๊กตาสามหาง

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

คำชี้แจง

1. เวลาในการปฏิบัติงาน 60 นาที
2. ให้เลขากลุ่มอ่านใบงานที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง
3. เลขากลุ่มทำการแจก วัสดุ / อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. ลงมือประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง ตามการสาธิตของวิทยากรท้องถิ่น
5. ให้คัดเลือกผลงานจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่มีความถูกต้อง และสวยงามที่สุด จำนวน 1 ผลงาน แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม จำนวน 1 คน นำผลงานการประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง มาส่งกับผู้วิจัยหน้าชั้นเรียน

แบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กสามหาง

คำสั่ง

ให้ยูวชนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. ตุ๊กสามหางจะนำไปใช้ในงานอะไร
 - ก. งานศพ
 - ข. งานฉลอง
 - ค. งานสงกรานต์
 - ง. งานลอยกระทง
2. ตุ๊กสามหางมีลักษณะรูปทรงคล้ายกับสิ่งใด
 - ก. รูปสามเหลี่ยม
 - ข. ไล่หมี
 - ค. คน
 - ง. กา
3. ตุ๊กสามหาง หรือ สามชาย ในพระธรรมบทหมายถึงข้อใด
 - ก. นรก 3 ชั้น
 - ข. พระรัตนตรัย
 - ค. แก้ว 3 ประการ
 - ง. เทพดาบนสวรรค์
4. ตุ๊กสามหางประดิษฐ์จากวัสดุจำพวกใดมากที่สุด
 - ก. ฝ้ายลูกไม้
 - ข. กระดาษว่าวสีต่าง ๆ
 - ค. กระดาษสา
 - ง. กระดาษหนังสือพิมพ์

5. การถวายทานตุ่มสามหางเป็นประเพณีที่สืบทอดมาจากประเทศใด

ก. ประเทศปากีสถาน

ข. ประเทศอินเดีย

ค. ประเทศพม่า

ง. ประเทศไทย

เฉลยแบบฝึกหัดทบทวน
แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การประดิษฐ์ตุ๊กตาสามหาง

1. ก
2. ค
3. ข
4. ค
5. ข